

Ilustrační obrázek: OyKay

RABÍNSKÉ SLOVO K Novému roku 5787, nechť je sladký a požehnaný **2**

BEJT SIMCHA Novoroční přání předsedy Bejt Simcha **4**

ROZHOVOR Stoletý Arnošt Lustig
Rozhovor s ředitelkou nadace Arnošta Lustiga Evou Lustigovou **5**

ROZHOVOR Art Spiegelman:
Disaster is My Muse
Rozhovor o komiksu, který změnil způsob vyprávění o traumatech **8**

TÉMA Když zpívat, tak všichni
Evropský festival židovských sborů **10**

RESUMÉ Resumé 25. ročníku časopisu Maskil **11**

REPORTÁŽ Hakoach na vodě **15**

CESTOVÁNÍ Jeruzalém na Labi aneb
Na den v Kolíně **16**

MIŠ-MAŠ / מיש-מש **18**

KULTURA Kulturní program září 2026 **20**

KOMIKS OyKay: Roš ha-šana **23**

RECEPT Sivan's Kitchen: Medový
chlebíček **24**

Milé čtenářky, milí čtenáři,

Nový rok je ideální příležitost k (sebe) reflexi. Vedle osobních a duchovních témat mnoho z nás v tuto dobu hodnotí také svůj studijní či pracovní rok.

Tímto číslem zahajují šestý rok v pozici šéfredaktorky Maskilu. Většinu svého profesního života jsem se pohybovala v kulturní sféře a to se přirozeně propisuje do témat, o nichž píšeme. Věřím totiž, že i v době někdy označované za algoritmovou jsou společná setkání a lidská zkušenost zprostředkovaná skrze kulturní zážitky důležité.

V tomto čísle si můžete projít přehled 25. ročníku. Doufám, že se mnou budete souhlasit, že byl pestrý. Kromě zmíněných kulturních témat se snažíme reflektovat také současnou politickou situaci v Izraeli, informovat o komunitních akcích, doporučovat vám výlety za židovskými památkami a inspirovat recepty z naší bohaté kulinární tradice.

Čeká na vás také rozhovor s Evou Lustigovou, která neúnavně udržuje při životě humanistický odkaz svého tatínka Arnošta, či záznam debaty nad filmem o Artu Spiegelmanovi, autorovi komiksu *Maus*, jenž změnil způsob vyprávění o traumatu. Můžete se s námi vydat do Kolína a novoroční oslavu si oslavit medovým chlebičkem. Obálku zdobí Franz Kafka a vám již jistě dobře známí Josi a Esti z chystaného filmu o pražských legendách.

Ráda bych na tomto místě také poděkovala židovské kongregaci *Bejt Simcha*, která Maskil vydává, za důvěru a svobodu, jež mi dává. Především však za to, že – jak ve své novoroční zdravici píše její předseda Michal Spevák – pomáhá vytvářet komunitu, která by „měla zůstat otevřeným a bezpečným přístavem, do něhož se můžeme vracet ze svých každodenních světů“.

Šana tova u-metuka,

RADKA LÍM LABENDZ

šéfredaktorka Maskilu

K Novému roku 5787, necht' je sladký a požehnaný

V pátek večer, o erev šabat – na začátku prvního dne měsíce tišrej (11. září) – zahajujeme Nový rok – Roš ha-šana. Tento dvoudenní svátek slavíme až do nedělního večera – druhého dne měsíce tišrej (13. září), kdy končí druhý sváteční den. Pokud bychom tento svátek hledali v Tóře, tak jej tam nenajdeme.

V biblických dobách totiž začínal nový rok prvního dne měsíce nisanu. „*Tento měsíc bude pro vás začátkem měsíců. Bude pro vás prvním měsícem v roce*“ (Exodus 12,2). Měsíc nisan je měsícem, kdy naši předkové vyšli z Egypta a slavíme v něm Pesach. Dnes se držíme pozdější tradice, kterou uvádí Mišna, traktát Roš ha-šana 1:1. Zde se dovídáme o čtyřech Nových rocích a jedním z nich je **Nový rok roků, sedmých let odpočinutí země a jubilejních let...**, který začíná prvního dne měsíce tišrej. Od prvního dne Nového roku píšeme také nový letopočet 5787.

Nový rok se též nazývá **Dnem soudu** – יום הדין. Prvního tišrej Hospodin stvořil první lidský pár – Adama a Evu. Také jim řekl, že v den, kdy je stvořil, bude je soudit za činy, kterých se dopustili během minulého roku. Z hlediska nábožensko-psychologického je Roš ha-šana „zrcadlem“ všech našich činů a chování během uplynulého roku. Všemohoucí zahajuje nad každým z nás soud, v němž zvažuje naše činy za celý uplynulý rok. Tento proces trvá deset dní – עשרת ימי תשובה (deset dní pokání), kdy ještě upřímným pokáním můžeme zmírnit Hospodinův soudní výrok. Vyvrcholením tohoto procesu je Den smíření – יום כפור, kdy Všemohoucí vynese svůj rozsudek.

Dalším názvem Nového roku podle Numeri 29,1 je **Den troubení** – יום תרועה. Vzhledem k tomu, že biblický rok začínal měsícem nisanem, tak měsíc tišrej je uveden jako sedmý měsíc. V Levitiku 23,24 se uvádí, že prvního dne sedmého měsíce bude **pamětné troubení** – זכרון תרועה. Proto o Roš ha-šana (kromě šabatu) troubíme na beraní roh, na **šofar** – שופר. Tradice uvádí, že první šofar na světě vyrobil Abraham z rohu berana, kterého obětoval místo svého syna Izáka (Genesis 22,9-13). Zvuk šofaru, na který troubíme již od počátku posledního měsíce židovského roku, nás má probudit a vzbudit

v nás touhu po pokání – חזרה בתשובה, neboť bez upřímného pokání nedosáhneme zlepšení našeho vztahu s Hospodinem a ani nezlepšíme vztahy s našimi bližními. Učenci vysvětlují vznik slova šofar – שופר od kořene ש.פ.ר, což je základem pro slovo שיפור – zlepšení nebo לשפר – zlepšit. Poslední měsíc židovského roku אלול je přípravou na **Roš ha-šana**, na **Den soudu**.

Naši učenci měsíc **elul** objasňovali jako zkratku prvních písmen slov: א נ י ל ד ו ד י ל י – **Já jsem svého milého a můj milý je můj** (Píseň písní 6,3) s tím, že milý v tomto verši představuje Hospodina a jeho milou je národ Izraele. V měsíci elulu se naplňují slova tohoto verše. My náležíme Hospodinu a Hospodin je náš. Právě ve dnech měsíce elul pocítujeme zvláštní blízkost mezi národem Izraele a Hospodinem.

Roš ha-šana je sice Dnem soudu, ale Hospodin nás nesoudí jen podle špatných skutků, které jsme spáchali během minulého roku, ale každý dobrý skutek, který jsme vykonali, je naším obhájcem a zmenšuje přísnost konečného rozsudku, který Všemohoucí vyhlásí nad každým z nás o **Dni smíření**, na **Jom kipur**. Ne vše jsme mohli napravit v posledním měsíci roku, proto nám dal Bůh ještě poslední možnost – עשרת ימי תשובה – **Deset dní pokání** mezi Roš ha-šana a Jom kipur. Je krásný příklad, který nám přibližuje vztah Hospodina a židovského národa.

Židovský národ je jako malý čtyř- až pětiletý vnouček a Hospodin je jako milující dědeček. Jednou přijde vnouček k dědečkovi roztáhně ruce a s láskou a radostí mu říká: „*Dědo, já ti dám všechno, co mám na světě!*“ Co takový malý vnouček může dědovi dát? Několik bonbonů, které dostal o šabat v synagoze, kulíčky na hraní a mezi nimi i duhovou skleněnou nebo nějakou svou milovanou hračku. Dědovi však vnoučkova slova znějí jako nebeská hudba. Děda vidí, jak moc ho má malý vnouček rád, a tak mu bude také dávat dárky, zvát ho k sobě na šabat, na svátky... Postupem let děda přijde s dárky na bar micvu svého milovaného vnoučka, na svatbu, na brit svého pravnoučka, a pokud bude mít možnost, s radostí svému milému vnoučkovi pomůže najít dobré zaměstnání, štědře mu přispěje na koupi bytu, nebo mu jej dokonce sám koupí.

Co my můžeme Hospodinu dát? Můžeme mu darovat svou lásku. Jak se naše láska k Hospodinu projevuje? *Modlitbami* a plněním Jeho *příkázání* – *micvot* obsažených v Tóře. Z naší strany to je celkem vše. Co však nám může Všemohoucí dát, podobně jako onen děda svému milému vnoučkovi.

Zdroj: Antoinette Antoinette, Wikimedia

**Jedním z názvů
pro Roš ha-šana
je Den troubení.**

Tělesné i duševní zdraví do pozdních let věku, harmonické manželství, zdravé, chytré a hodné děti, dobrou a důstojnou obživu, život bez zbytečných otřesů negativně působících na nás i naše okolí.

Jedním z názvů pro Roš ha-šana je Den troubení. Závěrem se seznámíme s dvěma příběhy, které doplňují naše znalosti o Roš ha-šana.

Proč prosíme Boha o odpuštění a prominutí? To se dovídáme z příběhu o rabínu Saadiovi Gaonovi, zcl. (882–942).

Jednou byl rabín Saadia Gaon hostem v domě jakéhosi Žida. Hostitel však nevěděl, kdo je jeho velký host, ale přesto ho přivítal vřele a dal mu všechny pochoutky, které měl doma. Jednoho dne, než host odešel, se hostitel dozvěděl, kdo je jeho hostem, a okamžitě mu padl k nohám a prosil ho o odpuštění. „Nerozumím vaši prosbě,“ řekl rabín Saadia, „a vždyť jste mě přijal se vší úctou?“ „To je pravda,“ odpověděl hostitel, „ale kdybych věděl, že hostem v mém domě je rabín Saadia Gaon, poctil bych vás dvojnásobně, a proto prosím vás rabínským majestátem o odpuštění a prominutí!“ Rabín Saadia Gaon to slyšel a řekl: „Vládce světa! Každý den se učíme více a více o Tvém velkém a svatém jménu, neboť každý den dosahujeme více ctností Tvé svatosti než den předtím. Proto prosíme o odpuštění a prominutí, že jsme se včera nechovali správně ve srovnání s naším dnešním chováním...“

Jicchak Ejzik Šer, zcl. (1875–1952) vysvětlil studentovi ješivy, jak opravdu potěší svou matku o svátku Roš ha-šana.

Jednou vyprávěl jeden Žid, že když byl mladíkem, studoval v ješivě Slobodka v Benej

Braku. Tehdy zemřel jeho otec a on se chystal zůstat na Roš ha-šana v ješivě, aby mohl prožít stejnou radost, jakou bohabojný žák prožívá v ješivě. Těsně před Roš ha-šana si jej zavolal do své pracovny představený ješivy a člen hnutí Mussar, rabín Jicchak Ejzik Šer (1875–1952). Když student vešel do Šerovy pracovny, rabín se jej zeptal: „Kde se chystáš být na Roš ha-šana?“ Student se lekl rabínovy otázky a šeptem odvětil, že v ješivě. Pak mu rabín Jicchak Šer vysvětlil, že by to neměl dělat a že by měl o svátcích zůstat u matky, a vysvětlil: „Podívej, máš matku, která právě ovdověla, přirozeně přijde do synagogy na Roš ha-šana, aby slyšela zvuk šofaru. Určitě se podívá z ezrat naším směrem k místu, kde se modlí muži. Již neuvidí svého manžela mezi věřícími..., ani svého syna a její srdce bude velmi smutné. Takže musíš okamžitě jít domů a modlit se ve stejné synagoze, kde se bude modlit tvoje ovdovělá matka.“

Když mladík začal rabína prosit, aby mohl zůstat v ješivě, protože chtěl během svátků prožít atmosféru ješivy, rabín Jicchak Šer odpověděl: „Nikde jsme nenašli, že je povinnost prožívat atmosféru ješivy, ale je zde jasný verš, kde je uvedeno: „A srdce vdovy jsem pohnul k plesání“ (Jób 29,13).

**Všem čtenářům a příznivcům Maskilu
preji שנה טובה ומתוקה**

RABÍN DANIEL MAYER

PROGRAM BEJT SIMCHA

Podzim 2025

KABALAT ŠABAT

Šabatové bohoslužby – každý pátek od 18.00
Židovská obec v Praze (3. patro),
Maiselova 250, Praha 1
Prezenčně i online

Rodinné bohoslužby –

vždy poslední pátek v měsíci
Zkrácená bohoslužba, program a občerstvení
pro děti zajištěny
Židovská obec v Praze (klub Gešer, přízemí),
Maiselova 250, Praha 1
Registrace není nutná.

V případě zájmu si lze objednat šabatovou večeři v restauraci Šalom. Cena menu: 225 Kč
Rezervace: kehila@bejtsimcha.cz

VYSOKÉ SVÁTKY

Roš ha-šana

11. 9. 18.30 Maariv
12. 9. 10.00 Šachrit
Španělská synagoga, Věžeňská 1, Praha 1

Jom kipur

20. 9. 18.30 Kol nidrej
21. 9. 17.30 Jizkor, Mincha a Ne'ila
Pinkasova synagoga, Široká 23, Praha 1

Rezervace: kehila@bejtsimcha.cz

SUKOT

Kabalat šabat a oslava svátku Sukot – pátek
25. 9. od 18.00 v suce Židovské obce v Praze
(přízemí), Maiselova 250, Praha 1

Bejt Simcha

Maiselova 18, 110 00 Praha 1
telefon: 603 393 558
e-mail: kehila@bejtsimcha.cz
web: www.bejtsimcha.cz

JAK ZÍSKÁVAT MASKIL?

a) Elektronicky

Maskil je k dispozici online na: www.maskil.cz
nebo www.maskil.online

b) Tištěná verze

Tištěné vydání poskytujeme za úhradu
poštovního a balného.
Pokud máte zájem, pošlete prosím svoji
žádost na e-mail: kehila@bejtsimcha.cz nebo
redakce@maskil.cz

Výše poštovního a balného činí v rámci ČR
minimálně 400 Kč ročně.
Tuto částku laskavě uhradte na účet:
86–8959560207/0100 (Komerční banka)
Variabilní symbol: 03
Do popisu platby prosím uveďte své jméno.

Novoroční přání předsedy Bejt Simcha

Vážení členové a přátelé Bejt Simcha,

zanedlouho se uzavře pomyslný kruh tohoto roku a otevře se nový – rok 5787. Kéž se pro nás všechny ten současný uzavře šťastně a kéž je nadcházející rok pro nás všechny alespoň o něco lepší než ten, který právě končí.

Každý z nás přichází do naší komunity jinou cestou a s jinou potřebou setkávat se s ostatními, modlit se, studovat nebo jednoduše být součástí židovského společenství. Někdo přichází pravidelně, jiný jen příležitostně. A to je dobře. Právě tato různorodost je jednou z našich silných stránek.

Bejt Simcha by měla zůstat otevřeným a bezpečným přístavem, do kterého se můžeme vracet ze svých každodenních světů – přístavem, kde nacházíme nejen tradici, modlitbu, studium Tóry, ale také přátelství a obyčejnou lidskou blízkost. Každý můžeme kráčet svou vlastní cestou, ale nemusíme po ní kráčet sami.

Naše komunita je pro mnohé z nás místem, kde zůstáváme v kontaktu s židovskou tradicí, rozvíjíme své znalosti a prožíváme svůj judaismus způsobem, který je nám vlastní. Ať už k nám člověk přichází sám, s partnerem, s rodinou, soustavně, nebo jen občas, vždy by zde měl najít své místo.

Přál bych si, abychom se do tohoto přístavu rádi vraceli. Aby naše komunita zůstala živým a otevřeným společenstvím, které každému nabízí jeho vlastní cestu k tradici, Tóře i k ostatním lidem.

Do nového roku 5787 Vám i Vaším blízkým přeji především pevné zdraví, mnoho radosti, klidu a Božího požehnání. Dobrý vítr do plachet! A šťastné návraty do klidných a bezpečných přístavů.

VÁŠ MICHAL SPEVÁK

JOM KIPUR 5787

Neděle 20. září 18.30

Kol nidrej

Pinkasova synagoga

Pondělí 21. září 17.30

Jizkor, Mincha a Ne'ila

Pinkasova synagoga

20.00

Zrušení půstu

Restaurace Šalom

rezervace na kehila@bejtsimcha.cz

Stoletý Arnošt Lustig

Rozhovor s ředitelkou nadace Arnošta Lustiga Evou Lustigovou

Foto: Lucie Otavová

Eva Lustigová se pečlivě stará o odkaz svého otce.

Arnošt Lustig patří k nejvýznamnějším českým spisovatelům, jejichž dílo dávno překročilo hranice Česka. Byl mimořádnou osobností s přesahem do Evropy i do Ameriky, kde po emigraci s rodinou žil a kde mu také vycházely knihy. Letos by se dožil sta let a právě toto výročí připomíná Nadační fond Arnošta Lustiga rozsáhlým mezinárodním multižánrovým projektem Festivál100. S jeho dcerou a ředitelkou nadačního fondu hovořil Lubor Falteisek.

Paní Evo, jak nadační fond vlastně vznikl? Už vzhledem k tomu, že otec byl třikrát nominován na Nobelovu cenu za literaturu a zanechal po sobě rozsáhlé literární dílo, které je inspirováno nejen zkušeností holocaustu, ale přináší i jeho celoživotní úvahy o lidské povaze a světské spravedlnosti, jsme s bratrem Pepim založili zhruba před šesti lety Nadační fond Arnošta Lustiga. Viditelným výsledkem jeho činnosti je třeba rozsáhlá výstava LUSTIG: Svědek rozvratu lidskosti, která až do července probíhala v Muzeu literatury a je plánovaná jako putovní. Jejím autorem je Bohumil Melichar. Přinesla nejenom shrnutí literárního díla našeho otce, duši světoběžníka, ale poukázala i na reálné prameny jeho díla.

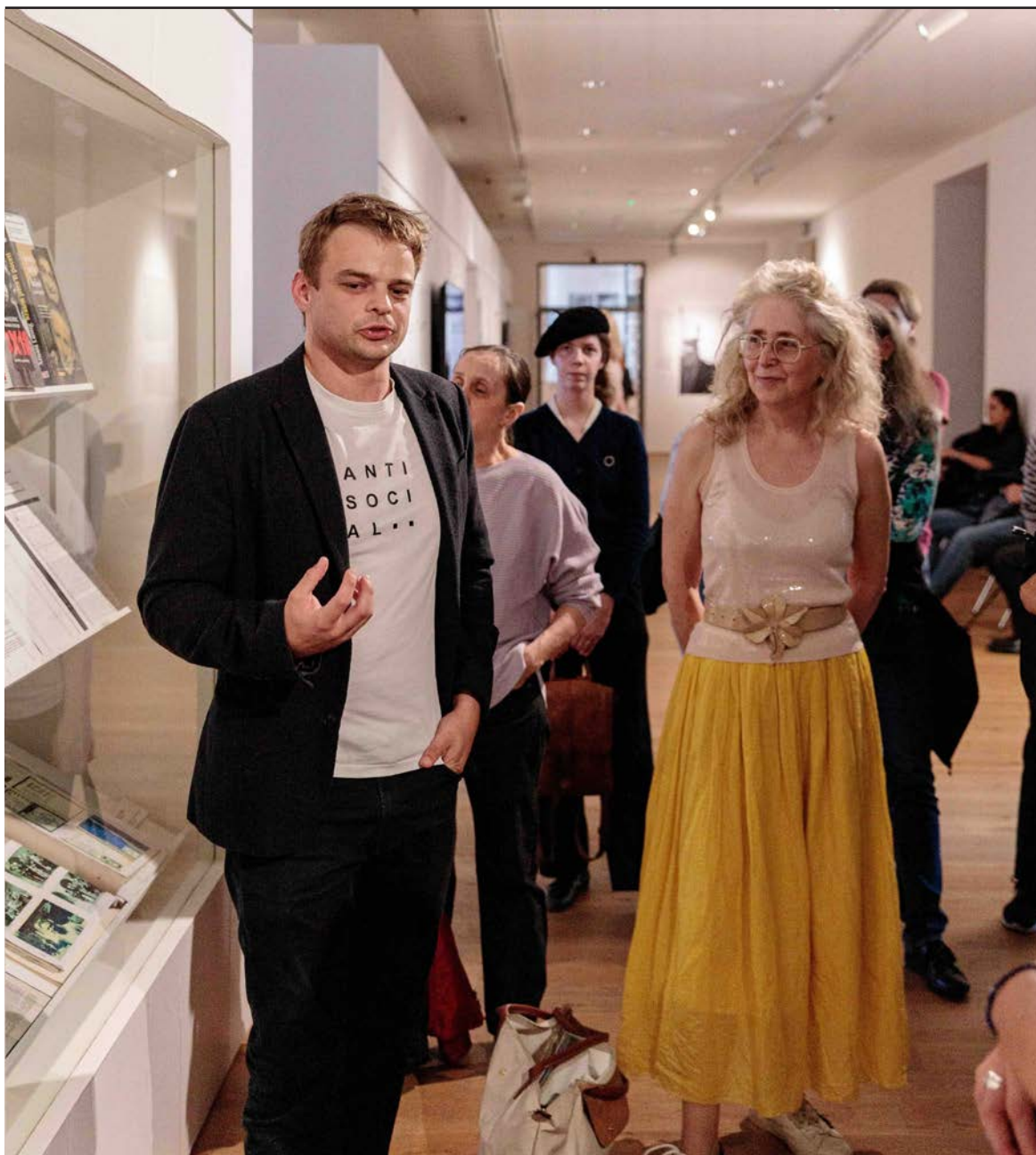
Tím se však program nadace zdaleka nevyčerpal. V knihkupectvích vidáme

knihy označené grafickým symbolem 100, který dokola obťáhá nápis Jubilejní vydání k výročí narození A. Lustiga.

Jedná se o speciální, jubilejní edici 41 knih, která vychází během roku napříč českými nakladatelstvími v rámci projektu Festivál100. Graficky tedy nejde o jednotnou edici, mezi čtyřicítkou knih nalezneme i některé originálně ilustrované, jako je třeba povídková kniha Kůstka s pozoruhodnými kresbami Evy Válkové nebo deníkové záznamy dívky z Terezína v knize Nemilovaná se skvělou obálkou Ivony Knechtlové. V každé z těchto jubilejních knih najdete také graficky zpracované ex libris.

Slibujete, že mezi jubilejní reedicí Arnoštových slavných knih bude i dosud nevydané dílo.

Už je na světě. Jde o knihu dosud nevydaných literárních reportáží, povídek, črt a úvah Tři

Eva Lustigová
s tvůrcem výstavního
konceptu Bohumilem
Melicharem na
vernisáži výstavy
Lustig: Svědek
rozvratu lidskosti

Foto: Simona Horáková, Muzeum literatury

*Pokud by lidstvo bylo román
a já psal jeho poslední
kapitulu, končila by slovem
naděje.*

Arnošt Lustig

z Jeruzaléma, která přináší vhléd do Lustigovy rané tvorby z konce 2. světové války a těsně po ní. Překvapením budou jistě texty z doby 1948/1949, kdy Arnošt působil jako zpravodaj z války o nezávislost Izraele.

Mezi onou čtyřicítkou vyvolených však nejsou jen samé Lustigovy knihy.

Ano, novinář František Cinger, kterého známe už z rozhovorů s Arnoštem (někoho to možná překvapí, ale já jsem byla zvyklá říkat otci jménem), připravil pozoruhodnou knihu o deseti jeho nejbližších přátelích od Josefa Škvoreckého a Zdeňka Mahlera, přes Otta Pavla a jeho dva bratry až po Kunderu, Goldstückeru, Hrabala a Šabacha. A deset portrétů

je korunováno medailonkem mé matky Věry Weislitzové. Ten je pro mne zvláště cenný.

Jako dítě jste s rodiči po emigraci v roce 1968 procestovala docela pestrý vějíř zemí. Jak moc pro vás bylo to střídání jazyků a škol náročné?

Upřímně řečeno – hodně! Po okupaci v roce 1968 jsme se z dovolené v Itálii už nevrátili. Odešli jsme do Izraele, to mi bylo akorát dvanáct. Tam jsem chodila do sedmé třídy. Potom jsme chvíli žili v Jugoslávii, v Záhřebu jsem chodila do osmičky, a devítku jsem už navštěvovala v Americe, kde jsme se usadili ve Washingtonu. Arnošt tam získal místo na univerzitě, přednášel tvůrčí psaní, jeho oborem byl taky film a literatura, měl třeba cyklus přednášek Druhá světová válka ve filmu a literatuře.

Učil jiné lidi tvůrčí psaní – a přitom sám pořád pokračoval v dráze spisovatele. Jak to Arnošt řešil? Psal raději ráno, nebo večer? Měl nějaké oblíbené hodiny?

Je to celkem jednoduché – Arnošt psal každou volnou vteřinu, a když nepsal, přemýšlel o tom, co napíše, až se dostane k psacímu stroji. Neměl pevně stanovenou pracovní dobu – psaní bylo součástí jeho přirozeného životního rytmu. Psal někdy v noci, někdy brzy ráno, někdy večer a přes den. Kdykoliv.

Museli jste kolem něj chodit po špičkách?

Když jsme s bratrem Pepim byli malí, maminka nám říkala, „tatínek píše“. To znamenalo nemluvit, nešuškat si, třeba ani nezametat, nebo dokonce luxovat. Slyšel všechno. Jeho psaní bylo pro nás doma téměř posvátné, ta největší hodnota – kromě povinnosti mluvit pravdu a dělit se s druhými o tu pomyslnou „poslední kůrku chleba“. Když tvořil, byl celou dobu v jiném světě.

V poslední místnosti na zmíněné výstavě budil pozornost malý stolek, u kterého Arnošt psával. Opravdu napsal na tom malém psacím stroji pod starou lampou většinu svých knih? Jaká pracovní místa

V expozici byl i pracovní stůl, u kterého vznikla velká část Arnoštových knih. Vpředu jeho psací stroj, za ním vidíte pozoruhodné historické rádio.

Foto: Simona Horáková, Muzeum literatury

Rada Arnošta Lustiga mladým spisovatelům

Při psaní máš tři pány.

První je samo psaní, musíš sloužit tomu, co vyprávíš.

Druhý pán je čtenář, tomu jsi odpovědný za to, aby to bylo zajímavé a aby ho to i bavilo.

A třetí pán jsi ty. Nemusíš to dávat nikomu číst. Řídíš se instinktem, který ti říká, co a jak, a pak rozumem.

A ty dva prvky dohromady ti řeknou, jestli je to správné a dobré, nebo nesprávné špatné.

měl v emigraci, kam s sebou jistě tenhle stůl nevozil?

Tyto otázky by byly spíše pro mého staršího bratra Pepiho, až se někdy setkáte. Říct, že vím, co napsal u kterého stolu pod jakou lampou, to bych si netroufla, protože jsem byla malá. S jistotou ale vím, že v těch prvních letech emigrace ty jeho stoly nebyly nijak slavné, měl v hlavě spíše existenciální otázky, jak uživit rodinu jako československý autor, který se v nové zemi neuměl pořádně domluvit ani v pekárně nebo u čerpací stanice...

Líbí se mi svícen a zvláštní staré rádio na pracovním stole, nikdy jsem takový přístroj neviděl. Kde ho otec vzal?

O jeho původu bohužel nic bližšího nevím. Na výstavě bylo víc jeho osobních věcí. Arnošt měl velkou zálibu ve starožitnostech a obklo-

poval se pozoruhodnými předměty, suvenýry, obrazy a uměleckými díly, která ho nějakým způsobem oslovovala nebo inspirovala. Nebyl sběratelem v běžném slova smyslu, spíše vyhledával věci s příběhem nebo věci, které příběh mohly inspirovat. Stejně silný vztah měl k hudbě. Poslouchal široké spektrum žánrů – od opery a vážné hudby přes jazz až po trampské a lidové písně. Jak říkal – přál si, aby jeho knihy byly krásné jako píseň.

V posledních letech se otec vracel ke starším dílům a předělával je. Jak jste to chápala?

Arnošt své rukopisy ve skutečnosti nepřeraboval; sám říkal, že je spíš doplňuje. Přirovnával to k malíři, pod jehož poslední verzi obrazu se skrývá řada předchozích, neviditelných vrstev. Pokud měl pocit, že se ještě nedotkl svého tvůrčího stropu, s textem dále pracoval, mazlil se s každým slovem. Pracoval na textu tak dlouho, dokud věřil, že dílo může být ještě lepší.

Existuje nějaký jeho nevydaný nebo i nedopsaný rukopis?

S bratrem spravujeme rozsáhlou pozůstalost, která zahrnuje řadu dosud nevyužitých filmových scénářů, které nám zanechal „v šuplíku“. Mezi nimi jsou například scénáře, na nichž Arnošt spolupracoval s Ludvíkem Aškenazym či Janem Němcem a také báseň Ševirat hakelim (hebrejsky Rozbíjení posvátných nádob), divadelní hry, filmové náměty... A taky jeden další, důležitý doplněný rukopis...

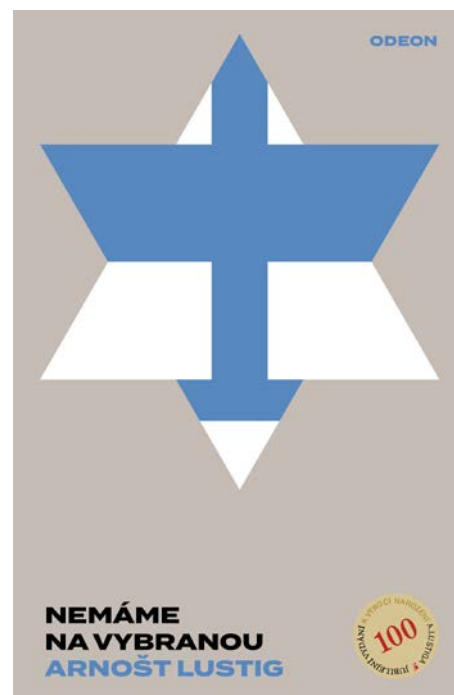
Máte představu, jak s touto pozůstalostí naložíte?

V současnosti připravujeme synopse jednotlivých projektů a začínáme hledat producenty a režiséry, kteří v těchto při-

běžích rozpoznají nejen jejich uměleckou a lidskou hodnotu, ale také inspiraci pro vznik filmů s mezinárodním a nadčasovým dosahem. Naším cílem není pouze uvést tato díla do života, ale najít pro ně tvůrce schopné proměnit je ve skutečně výjimečné filmové projekty. Je to krásná práce na hodně dlouhou trať!

Tak to vás čeká krásná, ale náročná aktivita. Litovat můžeme jenom jedné věci – že tu Arnošt už od roku 2011 není s námi.

PTAL SE LUBOR FALTEISEK

K nedožitému 100. výročí Arnošta Lustiga vyjde celkem 41 knih, převážně jeho vlastních. Poznáte je podle kulaté značky se stovkou na obálce.

Art Spiegelman: Disaster is My Muse

Rozhovor o komiksu, který změnil způsob vyprávění o traumatu

Na platformě KVIFF.TV máte nyní možnost zhlédnout dokumentární film Art Spiegelman: Disaster Is My Muse o autorovi legendárního komiksu Maus. Při této příležitosti přinášíme rozhovor s účastníky diskuse, kterou zorganizovalo spolu s projekcí Centrum paměti a dialogu Bubny v kině Přítomnost v rámci programu pro školy na podzim loňského roku. S psychoterapeutkou Věrou Roubalovou, nakladatelem Viktorem Stoilovem a s literárním vědcem Pavlem Pilchem hovořila ředitelka CPDB Pavlína Šulcová o moderních dějinách, mezigeneračním přenosu traumatu i o komiksu jako médiu, které dokáže nést paměť lehkých i nelehkých témat.

V čem je podle vás Maus přelomový a proč právě tento komiks dokázal tak zásadně ovlivnit způsob, jakým se v komiksu vypráví o holocaustu a osobním traumatu?

Pavel Pilch: Maus spojuje dva zajímavé fenomény. Art Spiegelman vychází z prostředí amerického undergroundu. Nebyl to mainstreamový autor typu tvůrců Supermana nebo Spider Mana. Přesto právě jeho „undergroundový“ komiks dosáhl mimořádného úspěchu. A nemyslím jen komerčního, ale i uměleckého. To spojení alternativního původu a světového uznání je samo o sobě výjimečné. Z hlediska dějin komiksu je přelomový i tím, jak zpracovává téma holocaustu.

Spiegelman nebyl první, kdo v komiksu reflektoval osobní trauma – v undergroundu takových děl vznikala řada. Ale holocaust je téma mimořádně citlivé, vyžadující jiný přístup než obecné zobrazení války. Jde o konkrétní, systematický zločin. A právě tady se mu podařilo najít formu, která oslovila jiný okruh čtenářů než například dílo Prima Leviho. Dnes nám může metafora koček a myši připadat samozřejmá, téměř jednodu-

chá. Ale Spiegelman byl první, kdo ji použil v tomto kontextu a dokázal s ní pracovat tak přesvědčivě. V tom je jeho průkopnictví.

Ostatně i řada dalších autorů přiznává, že bez Mause by jejich vlastní tvorba nevznikla. Zaujalo mě také, že původně zvažoval zpracovat téma Ku-klux-klanu. Nakonec si uvědomil, že to není jeho osobní téma, že s ním nemá dostatečnou zkušenost – a obrátil se k příběhu vlastní rodiny. A právě v tom je síla tohoto komiksu.

Art Spiegelman patří k druhé generaci po holocaustu. Mohla byste nastínit, jak se trauma přenáší z generace na generaci a jak se může projevat i u těch, kteří sami přímou zkušenost s traumatickou událostí nemají? Může se po letech znovu otevřít v reakci na nové události?

Věra Roubalová: Každá rodina je jiná, takže i přenos traumatu je velmi individuální. Možná bych vás všechny vyzvala: ptejte se svých rodičů a prarodičů na rodinnou historii. Nemusí jít jen o holocaust – může to být kolektivizace v 50. letech, normalizace v 70. letech. Je dobré o rodinné historii mluvit. A ptejte se, dokud můžete.

Já sama patřím k druhé generaci a bohužel jsem se rodičů na jejich zkušenosti nikdy neptala. Oni nemluví vůbec. A i to je realita mnoha rodin – ticho. Ve filmu vidíme jiný extrém: Spiegelmanův otec Vladek mluvil hodně a často. Jeho matka spáchala sebevraždu. Spiegelman měl tedy do života velmi

těžkou výbavu. Prošel vzdorem i undergroundem, až nakonec našel způsob, jak to ze sebe dostat ven.

Na filmu se mi líbí, že ukazuje systematickosti holocaustu – mechanicky propracovanou likvidaci lidí. V tom spočívá jeho specifická hrůza. A zároveň vidíme třetí generaci – Vladkova vnoučata. Trauma se často přenáší dál. Stejně jako dnes u rodin zasažených válkou na Ukrajině. Děti, jejichž otcové jsou na frontě nebo padli, si nesou své zkušenosti dál. Trauma nezmizí s jednou generací. Je tam scéna, kdy z truhly vyskočí přišera – to je podle mě krásná metafora přenosu traumatu. Nemusí jít jen o holocaust. Může to být komunismus, válka, jakékoli násilí. To všechno se v rodinách ukládá.

A ještě jedna věc, po 7. říjnu 2023, kdy Hamás napadl Izrael, jsem u mnoha lidí ze židovských rodin viděla retraumatizaci. Staré rány se otevřely. To jen dokládá, že trauma nemizí – jen se někdy ukládá do hloubky.

Jak se stalo, že se Maus objevil v edičním plánu Torstu už v 90. letech? Jaké byly začátky spolupráce se Spiegelmanem, který je pověstný svým perfekcionismem? Bylo náročné ho přesvědčit, že české vydání jeho knihy je v dobrých rukou?

Viktor Stoilov: V roce 1994 byl Honza Macháček v New Yorku, udělal se Spiegelmanem rozhovor pro Respekt, přivezl knihu do Prahy a nadšeně o ní mluvil. Obešel několik nakladatelství, ale nikdo o ni neměl zájem – z různých důvodů jí nevěřili. A já jsem mu pak klasicky v hospodě slíbil, že když ji nikdo nevydá, vydám ji já.

Na začátku devadesátých let jsem ostatně vydával i tituly, které byly nevýdělečné nebo jen málo výdělečné – třeba esejistiku, o níž velká nakladatelství nestála. Dá se říct, že jsem takové knihy trochu „zachraňoval“. Každopádně Maus byl první a zároveň poslední komiks, který jsem vydal. Nejprve vyšel v nákladu tisíc výtisků, aby vůbec existovala česká verze. Od té doby následovalo několik dotisků a kniha se zařadila mezi prověřenou klasiku – dotiskuje se v podstatě pořád, jednou za rok či dva.

Jinak Art Spiegelman byl velmi nedůvěřivý, zvláště když nás neznal. Po revoluci navíc nebylo české prostředí úplně čitelné, takže chtěl doporučení. Shodou okolností jsem tehdy začal připravovat spisy Václava Havla, takže mi prezident napsal na prezidentský papír dvě řádky v tom smyslu, že jsme seriózní nakladatelství a lze nám důvěřovat.

Art Spiegelman na fotce od své dcery Nadji

Centrum paměti a dialogu Bubny uspořádalo v kině Přítomnost projekci dokumentárního filmu Art Spiegelman: Disaster Is My Muse a debatu (zleva) Pavlína Šulcová s psychoterapeutkou Věrou Roubalovou, nakladatelem Viktorom Stoilovem a s literárním vědcem Pavlem Pilchem.

Když pak přijela do Prahy agentka, nemohla uvěřit, že máme doporučení od prezidenta. To by v Americe bylo téměř nepředstavitelné.

To, jaký je Spiegelman perfekcionista, je ve filmu vidět. Chtěl mít pod kontrolou všechno – včetně papíru a písma v bublinách. Tehdy se text ještě nedoplňoval digitálně. Kniha se rozstříhala, bubliny vyřezávaly a znovu vypsalý ručně. Stránky jsme mu posílali poštou ke schválení a několikrát je vrátil, že se mu písmo nelíbí. Doporučoval nám pero Pelikán s poznámkou, že je bohužel německé. Nakonec grafičku Janu Vahalíkovou napadlo naskenovat jeho vlastní písmo a doplnit české háčky a čárky. Poslali jsme mu to a on odpověděl: „*Ted se mi to líbí.*“

Co pro vás osobně Maus znamená? Čím vás oslovil a v čem podle vás spočívá jeho výjimečnost jako knihy, která dokázala posunout hranice komiksu i způsob, jakým lze vyprávět o závažných tématech?

Věra Roubalová: Doporučovala bych nejen knihu, ale i film, protože ukazuje kontext autorova života. Pro mě je zásadní, že dokázal dostat ven to, co ho tížilo. Třináct let se s tím pral a nakonec to vyšlo. To je obrovská terapeutická práce.

Viktor Stoilov: Pro mě je to stabilní zdroj příjmu (smích), ale vážně – pro mě bylo zjevení, že je možné udělat komiks o tak závažném tématu. Do té doby byl komiks u nás vnímaný jako druhořadý žánr. Maus ukázal, že může být velkou literaturou. Ostatně získal Pulitzerovu cenu.

Pavel Pilch: Možná to není nejzásadnější kniha mého života, ale určitě by byla v první desítce. Pro mě byla důležitá jako odrazový můstek při studiu válečného komiksu, třeba jugoslávského. Ukázala, jak lze pracovat s alegorií a jak může komiks nést vážné téma bez zjednodušení.

Jak se díváte na to, že byl Maus v některých amerických školách vyřazen z knihoven? Co podle vás stojí za současnou vlnou zákazů knih a jaký dopad může mít taková cenzura na čtenáře – a paradoxně i na samotnou popularitu zakázaných děl?

Pavel Pilch: V USA mají jednotlivé státy autonomní školskou politiku. V některých konzervativních státech byly knihy – nejen Maus – vyřazeny pod záminkou boje proti „ideologizaci“ nebo kvůli nahotě a vulgarismům. Ve skutečnosti jde často o širší kulturní a politický boj. Podobné věci se v USA děly už v 50. letech, kdy vznikl tzv. Comics Code a konal se hon na komiksy jako údajně nemravné médium. Spiegelman vyrůstal právě v reakci na tuto cenzuru, v prostředí undergroundu. Současné zákazy jsou jen další kapitolou dlouhého vývoje.

Viktor Stoilov: Zakázaná kniha je nejlepší reklama. Když se u nás psalo o tom, že školská rada v Tennessee Maus vyřadila

z knihoven, objevilo se o tom několik článků i v Česku a v prodeji to bylo hned vidět. V přehledech od distribuční firmy Kosmas se najednou objevil několikanásobný nárůst. Stejně to fungovalo i v Americe, kde některá knihkupectví vystavovala výlohy složené jen ze zakázaných knih. A to samozřejmě přitahovalo pozornost – spíš opačně, než byl původní záměr.

Myslíte si, že by Maus fungoval stejně silně, kdyby nebyl komiksem?

Pavel Pilch: Na tuhle otázku odpovídal kdysi Ludvík Vaculík poměrně kriticky. Nadpis toho článku byl Komiks je ideální žánr pro toho, kdo neumí psát ani kreslit. Prý je omyl počítat Maus do literatury, že jsou to jen znaky postav, schémata, jako by Spiegelman neuměl kreslit ani ruku, ucho, jsou to jakési čumáčky s nějakými očima. A pak konstatoval, že příběh se dal krásně napsat normálně jako slovesné dílo. Dovolím si s ním nesouhlasit (smích).

PTALA SE **PAVLÍNA ŠULCOVÁ**

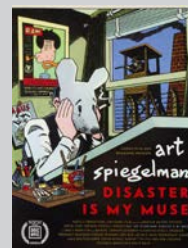
MAUS

Když v roce 1986 vyšel v USA první díl komiksu Maus Arta Spiegelmana, málokdo tušil, že vzniká dílo, které zásadně promění pohled na možnosti komiksu i na samotné vyprávění o holocaustu. Druhý

díl následoval v roce 1991. Českého překladu se Maus dočkal o několik let později – první díl Maus I – Otcova krvavá pouť dějinami vyšel v nakladatelství Torst v roce 1997, druhý díl Maus II – A tady začalo moje trápení v roce 1998. Souborné vydání vyšlo rovněž v Torstu v roce 2012 u příležitosti 25. výročí prvního vydání slavného komiksu.

Spiegelman prostřednictvím příběhu svého otce Vladka zachycuje jeho zkušenost s nacistickou perzekucí a přežitím holocaustu, ale zároveň vypráví o komplikovaném vztahu otce a syna a o tom, jak se s dědictvím této zkušenosti vyrovnává další generace.

Maus je děsivým a současně hodnotně umělecky ztvárněným zobrazením holocaustu, které oslovilo miliony čtenářů po celém světě. Místo lidí vystupují v příběhu kočky, myši (odtud název knihy) a jiná zvířata. Maus je jedním z vrcholných děl moderní světové literatury a přelomovým dílem komiksu, který se snaží přispět k tomu, aby lidé nezapomněli na to, co znamenal nacismus.

O filmu: Dokumentární film Disaster Is My Muse přibližuje život a dílo Arta Spiegelmana – komiksového tvůrce, který se narodil v roce 1948 ve Stockholmu, vyrůstal v newyorském Queensu a způsobil

revoluci ve světě komiksu zkoumáním temných a složitých témat. Spiegelmanovo nejslavnější dílo Maus, formované zkušenostmi a traumatem jeho rodičů, přeživších šoa, a inspirované satirou časopisu MAD, je dojemným mezigeneračním vyprávěním o holocaustu, které redefinovalo celé médium – a jako vůbec první komiks získalo Pulitzerovu cenu. Film zachycuje Spiegelmanův odpor vůči fašismu, ukazuje širokou škálu jeho komiksové tvorby a představuje tak širší jeho vliv jako umělce a kulturního kritika. Ve filmu se objevuje řada dalších komiksových legend, mimo jiné Robert Crumb.

Když zpívat, tak všichni

V Praze se konal Evropský festival židovských sborů

Rakouský Wiener Jüdischer Chor na závěr sklídl ovace už proto, že zpívá staré jidiš písně a tradiční židovský folk blízký evropským Židům.

Za nevelké pozornosti médií, ale o to většího zájmu milovníků židovské hudby se začátkem července konal částečně soutěžní komorní festival židovských sborů. Veřejný koncert ve Španělské synagoze byl už několik dní předem obsazen. Manažerce a ředitelce festivalu Eleně Mackové se podařilo do Prahy pozvat pět renomovaných hudebních těles z Evropy i zámorí. Jejich vystoupení nabídla divákům pestrý obraz židovské hudební kultury. Na koncertě byl přítomen také náš redaktor Lubor Falteisek, který ve své reportáži přibližuje jeho atmosféru.

Pro nás posluchače byl zážitek slyšet v rychlém sledu za sebou početné sbory, které často měly odlišný přístup k interpretaci, od klasického vícehlasu až po využití sólového zpěvu operního charakteru, jímž se představila sólistka z amerického sboru. Každý ze sborů, jejichž členové při příležitosti festivalu uvítali možnost prohlédnout si na památky bohatou Prahu včetně židovské čtvrti Josefov s nejstarší synagou ve

střední Evropě, přistoupil ke své prezentaci trochu odlišným způsobem. A z jednotlivých sborů, v nichž vysoce převažovaly ženy spíše středního věku, měl každý dvacet minut na to, aby publiku předvedl to nejlepší, co jeho členové umějí.

Festival, jehož účastníci prošli několika praktickými workshopy, byl zároveň přehlídkou i soutěží a svedl spolu dohromady zpěváky, dirigenty a nadšence židovské sborové hudby z různých míst Evropy, a tudíž i s jinou hudební tradicí – z Říma, Londýna, Paříže, Vídně a jako bonus navíc i z americké

Philadelphie. Proto jsme mohli slyšet lidové písně v jidiš i sefardské balady, melodie od současných amerických židovských skladatelů, ale i synagogální hudbu z 19. století. Posluchačům se představily následující umělecké sbory, každý se zcela odlišným repertoárem – Coro Ha-Kol z Říma, Ensemble Choral Copernic z Paříže, sbor Nashirah přiletěl až z americké Philadelphie, z Londýna dorazil The Zemel Choir a nejbližší k nám měl rakouský Wiener Jüdischer Chor.

Své umění předvedly židovské sbory ještě i další den na druhém koncertě v Jeruzalémské synagoze. Tam své hlasy v závěru spojily členky a členové všech sborů v mohutný chorál, kdy najednou zazněly hlasy všech 150 zpěváků, kteří přijeli na pražský festival. A kdo získal hlavní cenu? Francouzský sbor **Choral Copernic** z Paříže, který porotu zaujal provedením skladby Requiem Ebraico amerického skladatele rakouského původu Erica Zeisla. Za vítězství sbor v čele s dirigentem Thomasem Tacquetem obdržel diplom a věcný dar.

Více než samotná cena a vyhlášení vítěze mělo nakonec význam to, že se zde setkali lidé se zemí s různou hudební tradicí, ale se stejnou láskou ke sborovému zpěvu a židovské hudbě, a že si i přes různost jazyků dobře rozuměli.

Však také koncert ve Španělské synagoze skončil spontánním společným zpěvem známé písně Hevenu shalom aleichem, k němž se přidali i diváci...

TEXT A FOTO **LUBOR FALTEISEK**

Návštěvníci koncertu ve Španělské synagoze naslouchali pozorně a k závěrečnému chóru se mnozí dokonce přidali.

Resumé 25. ročníku časopisu Maskil

סיכום השנתון ה-25 של כתב העת משכיל

Maskil 1

Elul 5785 / tišri 5786 • září 2025
Roš ha-šana/Nový rok

Rabínské slovo Rabínka Kamila Kopřivová: Král je v poli
Bejt Simcha Novoroční přání předsedy Bejt Simcha
Rozhovor Poklad z komorice: O holešovském rodákovi Davidu Meiselovi s jeho pravnučkou Tenou
Kultura Josefina Puah Klimentová: Hostiny jsou pro mě víc než jen obrazy
Téma Nadační fond obětem holocaustu oslaví 25. výročí beneficí v Klausově synagoze
Resumé Resumé 24. ročníku časopisu Maskil
Reportáž V Bubnech začala stavba Centra paměti a dialogu
Téma Tragédie holocaustu na Slovensku nie je len tragédiou Židov. Recenzia knihy Hany Kubátovej Kde líšky dávajú dobrú noc
Miš-maš / מיש-מש
Kulturní program září 2025
Recept Sladká chala

Maskil 2

Tišri–chešvan 5786 • říjen 2025
Jom kipur a Sukot

Rabínské slovo Rabín Daniel Mayer: Jom ha-kipurim: Den smíření a náprava mezilidských vztahů
Rozhovor Je to OyKay! Fakt!
Kultura Devátý ročník Festivalu izraelského filmu KOLNOA 2025: Oslava filmového umění a nevšedních lidských příběhů
Téma Válka na papíře: Anexe Západního břehu versus uznání Palestiny
Reportáž Základní kámen
Kultura Dějiny národa, který povstal z diaspory
Téma Židovství je pro české středoškolačky zejména holocaust a izraelsko-palestinský konflikt
Cestování Ejn Gedi – domov kozorohů, vzrostlých baobabů a úkryt krále Davida 12
Miš-maš / מיש-מש
Kulturní program říjen 2025
Recept Limoncello / לימונצ'לו

ראש השנה / שנה חדשה
דבר הרב הרבנית קמילה קופרז'בובה: המלך בשדה
בית שמחה ברכת לשנה טובה מאת יו"ר בית שמחה
ראיון אוצר מהחדרון: על דוד מיזל, יליד הולשוב, עם נינתו טנה
תרבות יוספינה פואה קלימנטובה: משתאות עבדרי הם יותר מסתם תמונות
נושא הקרן למען נפגעי השואה תציין 25 שנה באירוע התרמה בבית הכנסת קלאוזון
סיכום סיכום השנתון ה-24 של כתב העת משכיל
כתבה בבובני החלה בניית המרכז לזיכרון ודיאלוג
נושא טרגדיית השואה בסלובקיה אינה טרגדיה של היהודים בלבד. סקירת ספרה של האנה קובטובה איפה שהשועלים אומרים לילה טוב
מיש-מש / מיש-מש
תכנייה תרבותית ספטמבר 2025
מתכון חלה מתוקה

יום כיפור וסוכות
דבר הרב הרב דניאל מאיר: יום הכיפורים: יום סליחה ותיקון יחסים בין אדם לחברו
ראיון זה אוייקי! באמת
תרבות השנה התשיעית לפסטיבל הקולנוע הישראלי קולנוע 2025: חגיגה של אמנות קולנועית וסיפורי אנוש יוצאי דופן
נושא מלחמה על הנייר: סיפוח הגדה המערבית מול הכרה בפלסטיני
כתבה אבן הפינה
תרבות תולדות העם שקם מהתפוצות
נושא היהדות עבור תלמידי תיכון צ'כים היא בעיקר השואה והסכסוך הישראלי-פלסטיני
טיולים עין גדי – ביתם של היעלים, עצי הבאובב המפוארים ומקלטו של דוד המלך
מיש-מש / מיש-מש
תכנייה תרבותית אוקטובר 2025
מתכון לימונצ'לו / לימונצ'לו

Maskil 3
Chešvan-kislev 5786 • listopad 2025
Izrael

Rabínské slovo Rabínka Kamila Kopřivová: Den, co ho učinil Věčný
Rozhovor Marta Malá: Každá i sebemenší příležitost ovlivnit naše okolí se počítá
Kultura Kultura jako svědek: Sedmý říjen na festivalu Kolnoa a v izraelském umění
Kultura Hlasy, které znovu promluvíly
Téma Etika symbolů a akademická zodpovědnost po 7. říjnu
Téma Připomínka druhého výročí teroristických útoků Hamásu
Téma Většina Izraelců uvedla, že nastal čas ukončit válku
Cestování Hledání židovských stop ve stříbrném městě
Miš-maš / מיש-מש
Kulturní program listopad 2025
Recept Horká čokoláda / שוקולטה

משכיל 3
חשוון-כסלו תשפ"ו • נובמבר 2025

ישראל
דבר הרב הרבנית קמילה קופרז'ובובה: זה היום עשה ה
ראיון מרתה מלא: כל הזדמנות, אפילו הקטנה
ביותר, להשפיע על סביבתנו נחשבת
תרבות התרבות כעד: ה-7 באוקטובר בפסטיבל
קולנוע ובאמנות הישראלית
תרבות קולות שחזרו לדבר
נושא אתיקה של סמלים ואחריות אקדמית לאחר
ה-7 באוקטובר
נושא ציון שנתיים למתקפת הטרור של חמאס
נושא רוב הישראלים ציינו כי הגיע הזמן לסיים את
המלחמה
טיולים חיפוש אחר עקבות יהודיים בעיר הכסף
מיש-מש / מיש-מש
תכנייה תרבותית נובמבר 2025
מתכון שוק חם / שוקולטה

Maskil 4
Kislev-tevet 5786 • prosinec 2025
Chanuka

Rabínské slovo Rabín Štěpán Menaše Kliment: Ve válce nelze zvítězit pouze vojenskou převahou
Rozhovor Amir Weissbrod: Už teď patří Česká republika mezi mé nejlepší mise
Tradice Osm chanukových tradic z celého světa
Kultura Výstava Zlatý věk Židů v al-Andalusu
Kultura Karol Efraim Sidon se stal prvním laureátem Ceny Hany Volavkové
Kultura Šílené století Ivana Klímy
Kultura Knižní čtvrtky
Cestování Vídeň – město hudby a sachru s nejstarším židovským muzeem na světě
Miš-maš / מיש-מש
Kulturní program prosinec 2025
Recept Levivot / לביבות

משכיל 4
כסלו-טבת תשפ"ו • דצמבר 2025

חנוכה
דבר הרב הרב שטפאן מנשה קלימנט: במלחמה לא ניתן לנצח באמצעות עליונות צבאית בלבד
ראיון אמיר וייסברוד: כבר עכשיו הרפובליקה
הצ'כית היא בין השליחויות הטובות ביותר שלי
מסורת שמונה מסורות חנוכה מרחבי העולם
תרבות תערוכת תור הזהב של היהודים באל-אנדלוס
תרבות קרול אפרים סידון היה לחתן הראשון של
פרס האנה וולבקובה
תרבות המאה המשוגעת של איבאן קלימה
תרבות יום חמישי של ספרים
טיולים וינה - עיר המוזיקה והזאכר עם המוזיאון היהודי העתיק
בעולם
מיש-מש / מיש-מש
תכנייה תרבותית דצמבר 2025
מתכון לביבות / לביבות

Maskil 5
Tevet-švat 5786 • leden 2026
Duševní zdraví

Rabínské slovo Rabínka Kamila Kopřivová: Radost jako duševní cvičení
Rozhovor Eva Lustigová o poselství díla svého otce Arnošta Lustiga: Humanismus se nemění
Téma Počet antisemitských útoků v Česku roste – je důvod k obávám?
Rozhovor Zánik tajemného Josefova: Povídání s autorem Pražských příběhů Danem Hrubým
Téma Judaismus a duševní zdraví, reportáž Odhalení památníku Leopoldu Mollovi
Téma Památník obětem šoa v Pinkasově synagoze
Cestování Zažít židovství v Římě
Miš-maš / מיש-מש
Kulturní program leden 2026
Recept Kuřecí vývar se zeleninou / מרק עוף

משכיל 5
טבת-שבט תשפ"ו • ינואר 2026

בריאות הנפש
דבר הרב הרבנית קמילה קופרז'ובובה: שמחה כתרגיל לנפש
ראיון אווה לוסטיגובה על מסר יצירתו של אביה
ארונושט לוסטיג: ההומניזם אינו משתנה
נושא מספר התקריות האנטישמיות בצ'כיה
בעלייה - האם יש סיבה לדאגה
ראיון שקיעתה של יוספוב המסתורית: שיחה עם מחבר „סיפורי פראג“ דאן הרובי
נושא יהדות ובריאות הנפש
כתבה חשיפת האנדרטה לליאופולד מול
נושא האנדרטה לקורבנות השואה בבית הכנסת פנחס
טיולים לחוות את היהדות ברומא
מיש-מש / מיש-מש
תכנייה תרבותית ינואר 2026
מתכון מרק עוף עם ירקות / מרק עוף

Podpořte časopis MASKIL!

Podpořte nás libovolným finančním darem nebo si předplaťte tištěný časopis za 350 Kč – roční cenu poštovného a balného.
 V případě zájmu o předplatné uveďte v poznámce svoje jméno a adresu.

Číslo účtu:
 86-8959560207/0100
 Variabilní symbol: 03

Maskil 6
Švat-adar 5786 • únor 2026
Tu bi-švat

Rabínské slovo Rabín Daniel Mayer: Nový rok stromů napříč historií
Rozhovor Rabín Shmuel Rosenberg: Pokud má být moje víra opravdová, musí být prožívána v realitě současného světa
Izrael Malý tým, velké příběhy: Izrael na letošních zimních olympijských hrách
Rozhovor Když pražská židovská čtvrť měnila svou tvář
Téma Nikdy jsem se nebála. Jana Sudová – Spravedlivá mezi národy
Kultura Dvě nové unikátní knihy z Terezína
Tradice Šimšu tehilim
Téma Bílá místa židovské Moravy: Nová konferenční platforma představující výzkum židovských dějin regionu
Cestování Na cestě z Rivy do Verony
Miš-maš / מיש-מש
Kulturní program únor 2026
Komiks OyKay: Tu bi-švat
Recept Italský citrusový salát / תפוז בשמן

Maskil 7
Adar-nisan 5786 • březen 2026
Purim

Rabínské slovo Rabín Štěpán Menaše Kliment: Purimová oslava jako zrcadlo normálnosti
Rozhovor Hudba zůstává věčnou nadějí: Martina Jankovská, zakladatelka festivalu, který představuje díla zaměřená proti útlaču
Téma Příběh likéru Praděd: Jedna úspěšná lihovina – Jedna židovská rodina – Jedna ohrožená rostlina
Kultura Hudba vrací radost i paměť: Unikátní senzorické koncerty v Židovském muzeu v Praze
Téma Fenomén jménem tetování: tradice, strašák, nebo módní trend?
Anekdoty V pátek chodím na šábes...
Cestování Mezi mešitou a kostely: Příběh sofijské synagogy
Miš-maš / מיש-מש
Kulturní program březen 2026
Komiks OyKay: Purim
Recept Likér z granátového jablka / יין רימונים

Maskil 8
Nisan-ijar 5786 • duben 2026
Pesach

Rabínské slovo Rabín Daniel Mayer: והיא שעמדה לאבותינו ולנו – A to je ujištění, které se osvědčilo jak našim otcům, tak nám
Rozhovor Jiří Blažek: Věřím, že modlitba má co říct i současnému člověku
Téma Jan Fingerland: Trump chce přestávku. Nebo konec
Téma Návrat ke kořenům: Limmud Praha přináší nový formát židovského vzdělávání
Kultura Tonus peregrinus, hudební poklad z Druhého chrámu
Téma Soutěž Stroj času: místa paměti vyzývá k filmovému zpracování zapomenuté historie
Kultura Navrácení paměti: Dva příběhy textilií, které znovu nacházejí svůj domov
Pohádka Žrout Macesožrout
Cestování Izraelité v Egyptě – Židovské památky v zemi písku a pyramid
Miš-maš / מיש-מש
Kulturní program duben 2026
Komiks OyKay: Afikoman
Recept Charoset / חרוסת

6 המשכיל
שבט-אדר תשפ"ו • 1 פברואר 2026
ט"ו בשבט
דבר הרב הרב דניאל מאיר: ראש השנה לאילנות לאורך ההיסטוריה
ראיון הרב שמואל רחנברג: אם אמונתי צריכה להיות אמיתית, היא חייבת להתרגם למציאות של העולם כיום
ישראל צוות קטן, סיפורים גדולים: ישראל באולימפיאדת החורף השנה
ראיון כשהרובע היהודי בפראג שינה את פניו
נושא מעולם לא פחדתי. יאנה סודובה - חסידת אומות העולם
תרבות שני ספרים ייחודיים חדשים מטרזין
מסורת שימוש תהלים
נושא שטחים לבנים ביהדות מוראביה: פלטפורמת כנסים חדשה המציגה מחקר על ההיסטוריה היהודית באזור
טיולים בדרך מריבה לוורונה
מיש-מש / מיש-מש
תכנייה תרבותית פברואר 2026
קומיקס אוייקי: ט"ו בשבט
מתכון סלט הדורים איטלקי / תפוז בשמן

7 המשכיל
אדר-ניסן תשפ"ו • 1 מרץ 2026
פורים
דבר הרב הרב שטפאן מנשה קלימנט: חגיגת פורים כמראה של נורמליות
ראיון המוזיקה נשארת תקווה נצחית: מרטנה ינקובסקה, מייסדת פסטיבל המציג יצירות העוסקות בדיכוי
נושא סיפורו של ליקר פראדד: משקה חריף מצליח אחד - משפחה יהודית אחת - צמח אחד בסכנת הכחדה
תרבות המוזיקה מחזירה את השמחה והזיכרון: קוני צרטים חוויתיים ייחודיים במוזיאון היהודי בפראג
? תופעת הקעקועים: מסורת, דחליל או טרנד אופנתי
בדיחות ביום שישי אני הולך לשבת
טיולים בין מסגד לכנסיות: סיפורו של בית הכנסת בסופיה
מיש-מש / מיש-מש
תכנייה תרבותית מרץ 2026
קומיקס אוייקי: פורים
מתכון ליקר רימונים / יין רימונים

8 המשכיל
ניסן-אדר תשפ"ו • 1 אפריל 2026
פסח
דבר הרב הרב דניאל מאיר: והיא שעמדה לאבותינו ולנו
ראיון יז'י בלאז'ק: אני מאמין שלתפילה יש מה להגיד גם לאדם המודרני
נושא יאן פינגרלנד: טראמפ רוצה הפסקה. או סוף
נושא חזרה לשורשים: לימוד פראג מציג פורמט חדש של חינוך יהודי
תרבות אוצר מוזיקלי מימי Tonus peregrinus
בית שנית
נושא תחרות מבוך הזמן: אתרי זיכרון מזמינים לעיבוד קולנועי של היסטוריה שנשכחה
תרבות השבת הזיכרון: שני סיפורי טקסטיל המוצאים מחדש את ביתם
אגדה זולל המצות
טיולים בני ישראל במצרים - עתיקות יהודיות בארץ החול והפירמידות
מיש-מש / מיש-מש
תכנייה תרבותית אפריל 2026
קומיקס אוייקי: אפיקומן
מתכון חרוסת / חרוסת

Maskil 9 Ijar-sivan 5786 • květen 2026 Šavuot

Rabínské slovo Rabínka Kamila Kopřivová: Všichni máme nárok být Tóře blízko. Zamyšlení ke svátku Šavuot
Rozhovor David Rafael Moulis, který vydal knihu fotografií z Jeruzaléma, říká: Pořád fotografuji lidi s pokorou, ale chci zaznamenat daný okamžik
Kultura Legenda židovského klezmeru. Známa americká kapela The Klezmatics po deseti letech navštívila Prahu
Kultura Golemet: Epigenetika
Historie Operace Balak. Letecký most Letňany – Tel Aviv v květnu 1948
Cestování Kus Česka v Izraeli
Miš-maš / מיש-מש
Kulturní program květen 2026
Komiks OyKay: Šavuot
Recept Blincesy / בלינצ'ס

משכיל 9 אייר-סיון תשפ"ו • מאי 2026

שבועות
דבר הרב הרבנית קמילה קופרז'ובנה: לכולנו יש זכות להיות קרובים לתורה. הרהורים לחג השבועות
ראיון דוד רפאל מוליס, שהוציא ספר צילומים מירושלים, אומר: אני עדיין מצלם אנשים בענווה, אך רוצה לתעד את הרגע
תרבות אגדת הכליזמר היהודי. הלהקה האמריקאית המוכרת דה קלייזמטיקס ביקרה בפראג לאחר עשר שנים.
תרבות גולמת: אפיגנטיקה
היסטוריה מבצע בלק. הרכבת האווירית לטניאני - תל אביב במאי 1948
טיולים פינה של צ'כיה בישראל
מיש-מש / מיש-מש
תכנייה תרבותית מאי 2026
קומיקס אויקי: שבועות
מתכון בלינצ'ס / בלינצ'ס

Maskil 10-11 Sivan-av 5786 • červen-červenec 2026 Letní dvojčíslo s literární přílohou

Rabínské slovo Rabín Daniel Mayer: Paraša Ekev spojuje minulost se současností
Rozhovor Dvanáct cest k jednomu cíli: Rozhovor o dějinách židovské literatury
Reportáž Ondřej Vetchý ve stopách Arnošta Lustiga
Kultura Karel Cudlín: Fotografie s příběhem
Rozhovor Když se díky koloně splní jeden sen
Kultura Otte Wallish: Ze Znojma do Tel Avivu
Příloha Letní čtení
Historie A stalo se tak přesně před sto lety...
Téma Poděkování ředitelce Lauderových škol Gafně Tereze Váňové
Cestování Výletní loď jen nahlédne do života v přístavech
Miš-maš / מיש-מש
Kulturní program červen-červenec 2026
Komiks OyKay: Letní četba
Recept Zeleninový salát / סלט ירקות

משכיל 10-11 סיון-אב תשפ"ו • יוני-יולי 2026

גיליון קיץ כפול עם נספח ספרותי
דבר הרב הרב דניאל מאיר: פרשת עקב מחברת בין העבר להווה
ראיון שנים עשרה דרכים ליעד אחד: שיחה על תולדות הספרות היהודית
כתבה אנדריי וטכי בעקבות ארנושט לוסטיג
תרבות קארל צודלין: צילום עם סיפור
ראיון כשהודות לפקק תנועה הגשים חלום אחד
תרבות אוטה וואליש: מזנוימו לתל אביב נספח קריאת קיץ
היסטוריה וזה קרה בדיוק לפני מאה שנה
נושא תודה למנהלת בתי הספר לודר, גפנה תרזה ואניוזה
טיולים ספינת תענוגות רק מציצה לחיים בנמלים
מיש-מש / מיש-מש
תכנייה תרבותית יוני-יולי 2026
k קומיקס אויקי: קריאת קיץ
מתכון סלט ירקות / סלט ירקות

Maskil 12 Av-elul 5786 • srpen 2026 ŠTETL FEST 2026

Rabínské slovo Rabín Štěpán Menaše Kliment: Letošní ŠTETL FEST nebude jen festivalem vzpomínek
Rozhovor Eva Yildizová: Věřím, že si každý z festivalu odveze nějaký pozitivní zážitek
Téma Divadlo Husa na provázku – festivalové srdce na Zelném trhu
Téma Velká synagoga znovu ožívá
Téma Nenacházím žádné stopy: Tučková, Uhde a další autoři vracejí Velkou synagogu do brněnské paměti
Téma Arnošt Lustig chtěl změnit svět
Téma Rodina Placzkových se vrací domů. Nová kniha připomíná příběhy rabínů, vědců i průmyslníků
Téma ŠTETL FEST 2026 – programové tipy
Festivalový program
Téma Stroj času: Místa paměti. Mladí tvůrci vracejí hlas zapomenutým místům
Téma Brněnské židovské vily ožijí festivalem
Cestování Festivalové putování do Ivančic, Alexovic, Brněnce a do Svitávk
Gastro Kam mezi festivalovými pořady?
Kultura Kulturní program srpen-září 2026

משכיל 12 אב-אלול תשפ"ו • אוגוסט 2026 אב-אלול תשפ"ו • אוגוסט 2026 ŠTETL FEST 2026 פסטיבל שטעטל

דבר הרב הרב שטפאן מנשה קלימנט: פסטיבל שטעטל השנה לא יהיה רק פסטיבל של זיכרונות
ראיון אווה ילדיזובה: אני מאמינה שכל אחד ייקח איתו מהפסטיבל חוויה חיובית כלשהי
נושא תיאטרון, "הוזה נא פרובאזקו" - לב הפסטיבל בזלני טרח שוק הירקות
נושא בית הכנסת הגדול קם מחדש לחיים
נושא אני מוצא עקבות: טוצ'קובה, אוהדה וסופרים נוספים מחזירים את בית הכנסת הגדול לזיכרון של ברנו
נושא ארנושט לוסטיג רצה לשנות את העולם
נושא משפחת פלאצ'ק חוזרת הביתה. ספר חדש מזכיר את סיפוריהם של רבנים מדענים ותעשיינים
נושא פסטיבל שטעטל 2026 - הצעות לתוכנייה
תכנייה הפסטיבל
נושא מכונת הזמן: מקומות זיכרון. יוצרים צעירים מחזירים את הקול למקומות שנשכחו
נושא הווילות היהודיות של ברנו יתעוררו לחיים במסגרת הפסטיבל
טיולים מסע פסטיבלי לאיוואנצ'יצה, אלכסוביצה, ברננץ וסביטאבקה
גסטרונומיה לאן ללכת בין אירועי הפסטיבל
תרבות תכנייה תרבותית אוגוסט-ספטמבר 2026

Hakoach na vodě

Spolek Hakoach si tentokrát pro svoje putování vybral krásnou oblast v okolí řeky Lužnice.

Parta židovských sportovců z organizace Hakoach se v létě vydala na společnou víkendovou cestu zaměřenou na přírodu, řeku Lužnici a společné dobrodružství. Výpravy se zúčastnila také Jana Žáčková, která ve své reportáži přibližuje svoje dojmy.

Během pátečního odpoledne jsme se sešli uprostřed malebné přírody v lokalitě zvané Příběnice. Končí tam silnice a asi sto metrů od penzionu také telefonní i internetové připojení. Ani čárka. Ze začátku to byl trochu šok, ukonejšila nás funkční wifi v jídelně penzionu, na pokoje „bez ničeho“ jsme si zvykli.

Nádherné zákoutí obklopené hlubokými lesy a líně tekoucí Lužnicí má dost krásy i bez wifi. Řeka teče tak pomalu, že jsme se nejprve sázeli, kterým směrem vlastně teče, přičemž nás poněkud zmátla jedna vodácká loď plující v protisměru. Dodnes netušíme proč, namáhavé pádlování to však už od pohledu nebylo. Lenost vodního proudu (mezi vodáky zvaná „volej“) patří k nejlepším vlastnostem řeky Lužnice a ocenili jsme ji hlavně následujícího dne během naší plavby.

Příběnice tvoří dvě budovy penzionu a zřícenina hradu. V dobách husitských se prý jednalo o poměrně pulzující centrum regionu, ostatně město Tábor je jen několik kilometrů proti proudu. Roku 1437 byl však hrad v rámci mírové dohody mezi husity a Rožmberky zničen – jednalo se o poměrně neobvyklé řešení konfliktu. Od té doby je v rozvalinách, částečně zarostlý, nicméně mezi trampy oblíbený. Celý víkend jich kolem prošlo dost a dost.

V penzionu jsme dokonce potkali dva „trampy“ z Izraele: matku s asi šestnáctiletým synem. Prý nemají rádi města a někdo jim doporučil „hike“ podél Lužnice. Tak jsou tady a jsou rádi, že jsou pod střechou, poněvadž takovou bouřku dlouho nezažili. „Prší tady v létě často?“ ptali se. Pak si vzpomněli, že nechali otevřené střešní okno, a chlapec se v dešti i proběhl. Ráno nám zamávali a pokračovali podél řeky do Bechyně.

My jsme v pátek večer v partě asi 15 lidí společně přivítali šabat, požehnali víno i vynikající chaly, které upekla jedna členka naší výpravy, napili se a popovídali si do sytosti. Byl to moc krásný večer, po dlouhé době vítání šabatu pod hvězdami.

Ráno nástup do lodí a vyrážíme po proudu řeky směr Bechyně. Je nás celkem pět lodí, veze se osm dospělých, pět dětí a jeden pes. Někomu to jede samo, někdo si to musí osahat, ale díky pomalému toku proudu to vůbec nevádí. Řeka je široká, občas připomíná rybník, břehy jsou místy divoké, místy osady, všude čisto a příjemně. Několikrát splouváme jez, někdo zdatněji, někdo s dopomocí, děti se radují, že „to sjely“, a pes je ještě šťastnější, když je na břehu a může zvedat nožičku.

Děláme krátkou zastávku u Stádleckého řetězového mostu, jednoho z mála zachovalých řetězových mostů v ČR. Počasí nám opravdu přeje, užíváme si sluníčka i léta, nikdo se nebojí, že se „cvakne“, protože by to vlastně vůbec nevádilo. Asi po čtyřech hodinách doplouváme do cíle výletu. Moc příjemné to bylo, Lužnice nadchla, určitě se ještě vrátíme.

Část výpravy, která se rozhodla zůstat nohama na pevné zemi, ovšem taky nelenila. Kolem Příběnic existuje i proti proudu Lužnice mnoho krásných míst, lávky podél řeky, a dokonce turistický tunel vybudovaný

KČST ve 30. letech 20. století v místech, kde byla skála příliš dlouhá na to, aby se dala obehnout chodníkem nad řekou.

V neděli jsme ještě zvládli navštívit muzeum v nedaleké Bechyni. Byl tam nejen příjemný chládek, ale i moc pěkná výstava nejrozumnějších předmětů z dob normalizace nebo i starších – pro dospělé návrat do dětství, pro děti výlet mimo realitu. Dceři chvíli trvalo, než pochopila, jak fungoval sáček, v němž se kdysi prodávalo mléko, plastová nádoba a fakt, že u sáčku bylo nutno ustříhnout růžek. A co teprve žlutá a červená limonáda, hra Kloboučku, hop!, plynová maska, lyže s podivným vázáním nebo „komunistický Sodastream“ čili sifonová lahev. Plastová cukřenka, růžový mončičák a kovové natáčky na vlasy s plastovou kuličkou na gumičce... Prostě retro.

Bechyně má také synagogu, dnes je v ní muzeum turistiky a také výstava o historii zdejší židovské komunity. Velmi podrobně zpracovaná a se spoustou zajímavých detailů. Zaujal mě program bohoslužby konané na počest císaře Františka Josefa I. z roku 1881, jejíž součástí byla i národní hymna, a líbilo se mi i jméno tehdejšího předsedy Židovské obce Stádlce – Samuel Kokrháč. Vlastní rukou podepsán pod český psaným vzkazem pro všechny vážené členy komunity, aby byli tak laskavi a uhradili nedoplatky školného: „Pan učitel taky potřebuje být z něčeho živ.“

Dvoudenní pobyt v Příběnicích ukázal, že k nezapomenutelným zážitkům není potřeba jezdit nijak daleko. Krásu jsme našli doma, a dokonce bez signálu.

TEXT A FOTO JANA ŽÁČKOVÁ

Jeruzalém na Labi aneb Na den v Kolíně

Pokud už dlouho máte chuť vyrazit na zajímavý jednodenní výlet či byste jen rádi prozkoumali nové místo, právě Kolín by pro vás mohl být dobrou volbou. Už po staletí se tomuto malému středočeskému městu přezdívá „Jeruzalém na Labi“, a to ne náhodou. Málokde totiž najdete tak rozmanitý a zachovalý soubor židovských památek jako právě zde.

Kolín leží v průměru čtyřicet minut cesty vlakem na východ z pražského hlavního nádraží, máme ho tedy opravdu „za humny“. Ač ho pravděpodobně znáte hlavně z populárního seriálového večerníčku Pojďte pane, budeme si hrát od Břetislava Pojara, je významnou lokalitou zmiňovanou i v různých židovských kronikách a zápisech. Z uvedených datací toho víme mnoho o příchodu prvních Židů do města – historie bývalé místní komunity sahá až do první poloviny 14. století.

Kolín je tak bezpochyby ze židovského pohledu bohatým kulturním dědictvím našich předků, kteří zde kdysi žili.

Jejich tradice a zvyky připomíná například zdejší synagoga, která leží v samém srdci židovské obce. Je jednou z nejstarších a nejcennějších synagog v Čechách, jejíž existence je doložená už před rokem 1422.

Celá budova prošla především v 17. století výraznými barokními úpravami a dodnes se zde dochoval vzácný aron ha-kodeš, schrána na Tóru z roku 1696. Právě kolínská synagoga patří k nejvýznamnějším židovským mimo-pražským památkám a představuje pomyslný středobod židovského centra města.

Jen pár kroků od ní se nachází ulice, která dříve nesla název Židovská, ale dnes ji najdete pod názvem Na Hradbách a Karoliny Světlé. Jedná se o pozůstalou část zdejšího bývalého ghetta. Tento malebný kousek židovské čtvrti si dodnes zachovává svůj půvab a z každé úzké uličky a stěn historic-

Kolínská synagoga patří k těm nejstarším v Čechách.

Foto: Hanka Krejčířová Photography, Kolín žije

**Cennou součástí
synagogy je barokní
schránka na svitek
Tóry.**

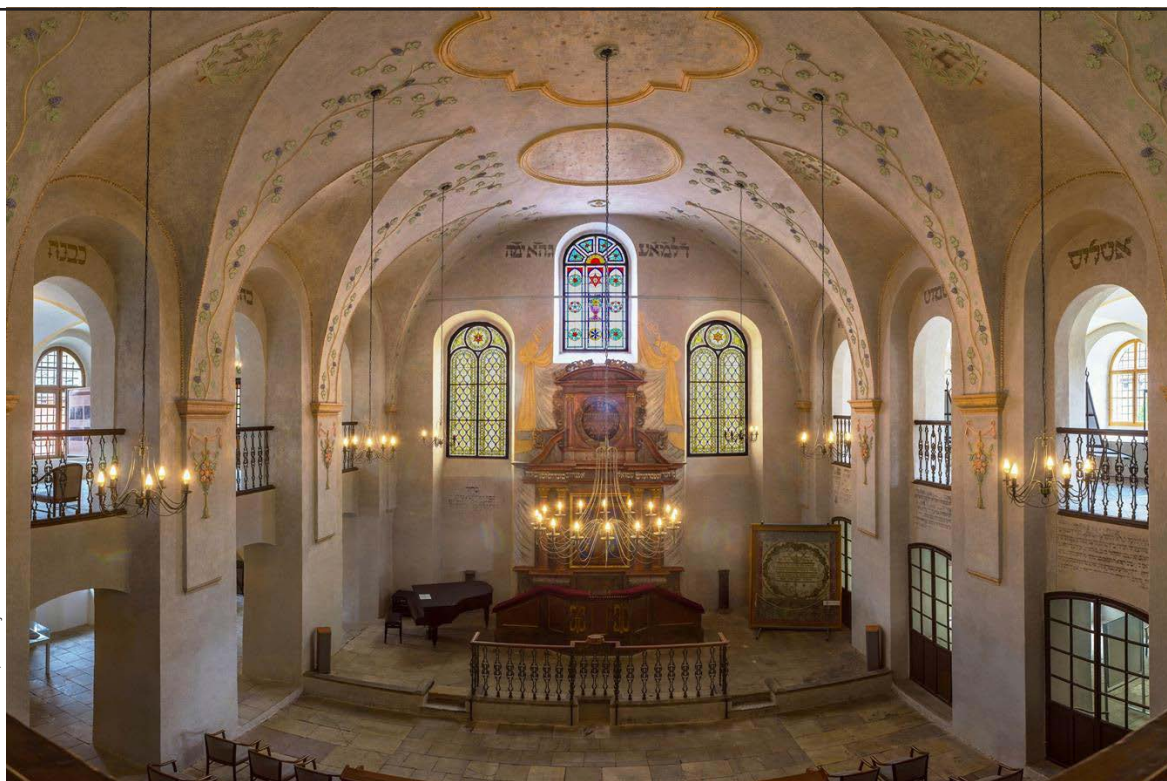

Foto: Josef Čáslava, Kolín žije

Foto: Vřivít, wikimedia

**Kolínská
synagoga –
pohled
z hradebního
parkánu**

**Nechte se lákat
procházkou
po kolínském
židovském
hřbitově.**

Foto: Ales Otava Photography, Kolín žije

kých domů na vás dýchá tajemná atmosféra, navždy uchovaná v přehledném strukturovaném labyrintu. Právě tady máte možnost doslova procházet minulostí a představit si běžný každodenní život někdejších obyvatel.

Když se vydáte po Hradbách dál, brzy narazíte také na bývalou židovskou školu. I ta samozřejmě patří k významným zdejším místům, protože nám dává dobrou představu o tom, jak vypadalo vzdělávání židovských dětí a mládeže jak v náboženství, tak v běžných předmětech. Samotná bělostná budova fungovala jako škola už od 17. století a později sloužila i jako rabínský dům. Posledním rabínem zde od roku 1917 byl Richard Feder, a to až do roku 1953, bohužel nepřekvapivě s tříletou „pauzou“ za 2. světové války kvůli deportaci. Ještě je určitě zajímavé zmínit, že na počátku 17. století byla právě kolínská židovská komunita druhou největší v Čechách.

Celou procházku se rozhodně hodí završit na Starém židovském hřbitově, který je jedním z nejstarších v České republice. Byl založen na konci 15. století a dochovalo se zde více než 2600 náhrobních kamenů, nejstarší pocházející právě z dob objevení Ameriky. Mimořádnou pozornost věnujte především náhrobkům slavných osobností, které jsou zde pochovány. Jedná se o rabína Chajima, syna Sinaje, na mírně vyvýšenině v centrální části hřbitova a o samotného Becalela, syna legendárního pražského vrchního rabína Jehudy Löwa. Je asi jasné, že celé místo můžeme právem řadit k nejvýznamnějším židovským památkám v Čechách a určitě byste ho při svém výletě za historií neměli vynechat.

Kontrastem ke starému pohřebišti je pak Nový židovský hřbitov založený roku 1887. Najdeme zde mladší a často zdobenější náhrobky, které ukazují proměnu a moder-

nizaci židovské společnosti v průběhu času. Oba hřbitovy společně se tak vzájemně doplňují a tvoří obraz tradičního obřadního života kolínských Židů napříč staletími.

Pokud se na výlet do Kolína opravdu chystáte vyrazit, rozhodně nebudete litovat, když si na jeho návštěvu vyhradíte celý den (ideálně však ne sobotu, protože o šabat bývají samozřejmě hřbitovy i synagoga zavřené). Určitě se nebudete nudit při procházení všech zajímavých míst, zvlášť pokud jste nadšenci do historie a rádi badáte. Nakonec stojí za to spojit prohlídku židovských památek i s procházkou historickým centrem města a po nábřeží Labe. Zvlášť pro romantiky je to nádherné místo na pozorování západu slunce jako dozvuk příjemně stráveného dne.

JASMIN CARMEL

AKCE

Savka Marenic: U Palmy

**Nová libeňská synagoga, Ludmilina 4, Praha 8
1. 9.–12. 9.**

U Palmy je fiktivní název pro veřejný prostor před Libeňskou synagogou, který se během rezidence stane dočasným náměstím. Záměrem rezidence Savka Marenic zachytit místo v okamžiku proměny, dříve než se promění v kapitolu metropolitního plánu nebo marketingový slogan nové čtvrti. Kurátorka: Zuzana Šklíbová. Více: www.krajinoupřilivu.cz

Sto let Arnošta

**Nová libeňská synagoga,
Ludmilina 4, Praha 8**

15. 9. 17.00–21.00
Slavnostní odpoledne
věnované 100. výročí
narození Arnošta

Lustiga zakončí v Nové libeňské synagoze koncert smyčcového souboru Martinů Strings Prague pod vedením Jaroslava Šonského. Hudební program naváže na odhalení pamětní desky na ZŠ Palmovka i připomínku Lustigova dětství a díla. Více: www.krajinoupřilivu.cz

DIVADLO

**Jan Komárek a Honza Malík:
Insectum K.**

**příští vlna/next wave – Venuše ve
Šehlovce, Slavíkova 1499, Praha 3
19. 9. 19.00**

Tanec pro jednoho muže, jeden stůl, jednu židli a jedno světlo. Polonahé tělo a jeho tápající cesta po desce stolu, osvětlené jedinou žárovkou, obklopené „neznámým vesmírem“, které k nám s urputností a naléhavostí obrazu Francise Bacona promlouvá o postavení člověka ve světě. O křehkosti, pomíjivosti a nepředvídatelnosti své existence... Inspirováno Kafkovou Proměnou. Více: www.nextwave.cz

**Spielraum Kollektiv: Světlo pro dva
příští vlna/next wave – Skautský institut na
Kampě, U Sovových mlýnů 134/1, Praha 1
20. 9.**

Premiéra představení pro malé diváky inspirovaného knihou švédské autorky Rose Lagercrant. Dvě děti, jejichž přátelství a vzájemná podpora je provázejí i v těžkých chvílích, kdy se vlivem válečných okolností musejí odloučit a opustit svůj domov. Děti se učí čelit nejistotě, nacházet odvahu a objevovat, jak síla přátelství pomáhá překonávat překážky. Koncept a režie: Linda Straub. Více: www.nextwave.cz

HUDBA

**Ana Silvera a Saied Silbak: Songs
We Carry**

**Festival Věčná naděje – Jazz Dock,
Janáčkovu nábř. 3249/2, Praha 5
26. 9. 19.00**

Songs We Carry je společný projekt britské židovské zpěvačky a multiinstrumentalistky Any Silvera a palestinského hráče na oud a zpěváka Saieda Silbaka. Projekt se zaměřuje na hledání společných průsečíků jejich kulturních tradic – emotivních a melancholických ladino (judeošpanělských) písní, které vybrala Ana ze své rodinné historie, a bohatými maqamy a jemně tkanými melodiemi arabské hudby, které přinesl v rámci své umělecké tradice Saied. Více: www.jazzdock.cz

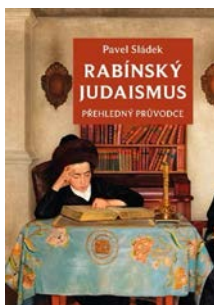
**Morley feat.
Chris Bruce &
Yuval Lion**

**Jazz Dock,
Janáčkovu nábř.
3249/2, Praha 5
2. 10. 19.00**

Zpěvačka, producentka a skladatelka Morley splétá nitě jazzových, soulových a folkových tradic do jedinečné tapisérie vokální a akustické krásy. Nové album Follow the Sound je velkorysý, globálně orientovaný titul ovlivněný jazzem, který značí začátek nové kapitoly v její kariéře. V Praze se k ní na pódiu připojí telavivský rodák Yuval Lion za bicími a kytarista Chris Bruce. Více: www.jazzdock.cz

KNIHY

**Pavel Sládek,
Rabínský
judaismus:
přehledný
průvodce**

Kniha nabízí přístupný, ale erudovaný pohled na rabínský judaismus, jeho náboženské představy, liturgii, rituály i každodenní

život. Od pozdního starověku přes středověk a raný novověk až po proměny moderní doby se zaměřuje především na židovskou kulturu ve střední Evropě a její souvislosti se sefardským světem, Izraelem či Spojenými státy. Nakladatel: Rybka Publishers

**Nico ter Linden,
Povídá se... podle
Tóry**

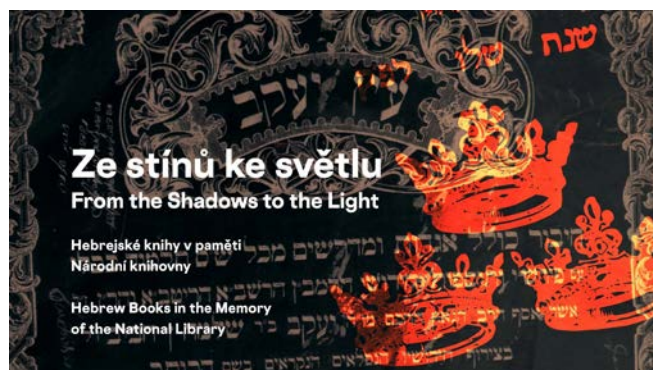
V novém, přepracovaném a doplněném vydání vychází přeprávené biblických příběhů pěti knih Mojžíšových od známého nizozemského vykladače a vypravěče. Autor před čtenářem otevře

kompletní bohatství a sílu příběhů stvoření a praotců a nově přidává příběhy o vyvedení z otroctví egyptského a cestě pouští do zaslíbené země. Nakladatel: Eman 2026

**Luděk Jaša,
Ženský
koncentrační
tábor Svatava:
Tajemství
svatavského
pochodu smrti**

Nové vydání knihy regionálního historika Ludka Jaši

přináší překvapivé odhalení o pochodech smrti ze ženského koncentračního tábora ve Svatavě. Na základě archivních dokumentů, dobových fotografií a svědectví pamětnic ukazuje, že přes Svatavu vedly nikoli dva, ale hned čtyři pochody smrti, a přibližuje osudy jejich obětí. Nakladatel: Kristýna Šťastná – ELAME

**Ze stínů ke světlu.
Hebrejské knihy
v paměti NK ČR**
Centrum pro
dokumentaci
majetkových převodů
kulturních statků
obětí II. světové války
a Národní knihovna
České republiky –
Galerie Klementinum,
Mariánské nám. 190/5,
Praha 1
4. 8.–4. 10.

Výstava představuje výběr z téměř 700 hebrejských tisků z fondu Národní knihovny ČR, které pocházejí z nacisty zkonfiskovaných židovských knihoven z celé Evropy. Desítky let zůstávaly v zapomnění, nyní se českým historikům daří odhalovat jejich původ a hledat původní majitele po celém světě. Výstava přibližuje osudy jednotlivých knih i předválečnou židovskou knižní kulturu, hebrejský knihtisk a nakladatelské tradice. Vstup zdarma. Více: www.nkp.cz

Zachránci dětí

Národní pedagogické muzeum a knihovna
J. A. Komenského, Valdštejnská 161/20,
Praha 1

25. 9. 2026–31. 1. 2027

Archiv Přemysla Pittra a Olgy Fierzové pro vás chystá komorní doprovodnou výstavu k současné expozici Dětství pod hákovým křížem, která se věnuje záchraně ohrožených dětí v těžkých válečných podmínkách a během holocaustu. Z tisíců konkrétních zachránců napříč okupovanými evropskými státy jsou představeni vybraní jednotlivci, kteří sami nebo v zapojení do ilegálních organizací vyslyšeli morální apel a neváhali riskovat své životy, aby pomohli bližnímu. Návštěvník se seznámí také s procesem udělování titulu Spravedlivý mezi národy, kterým Stát Izrael vyznamenává zachránce Židů před holocaustem. Součástí výstavy bude i tvořivý dětský koutek. Více: npmk.gov.cz

Neviditelné synagogy

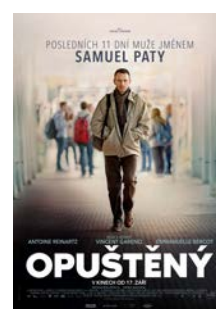
ŠTETL – Vila Löw-Beer,
Drobného 297, Brno
30. 8.–30. 11. 2026

Fotograf Štěpán Bartoš se dlouhodobě věnuje dokumentaci židovských památek a ve svém jedinečném projektu Zmizelé synagogy hledá způsoby, jak zviditelnit místa, z nichž synagogy během 20. století zmizely. Do svých fotografií vpisuje obrysy zaniklých staveb přímo do současné krajiny a vytváří tak působivou vizuální vrstvu mezi minulostí a přítomností. Výstava představuje fotografie synagog z Čech a Moravy, které byly zničeny během nacistické okupace, v poválečných letech nebo za komunistického režimu. Zdarma. Více: www.stetl.cz

Budapešť 1957
Historické drama
Budapešť 1957 se
odehrává necelý
rok po krvavě
potlačeném
protikomunistickém
povstání. Hlavní
město Maďarska
stále svírá strach,
ale židovský
chlapec Andor řeší

tou dobou úplně jiné problémy. Do jeho života vstupují člověk, který prohlašuje, že je jeho skutečným otcem. László Nemes črtá mrazivou studií rozpadu jedné rodiny, potažmo celé společnosti, jako metaforu ztráty svobody v soukollí východoevropských dějin. Režie: László Nemes.
Premiéra v ČR: 20. 8.

Opuštěný

V říjnu 2020 ve své třídě otevírá debatu o svobodě slova a o vztahu náboženství a státu. Během vyučování ukáže svým žákům karikatury proroka Mohameda, které byly uveřejněné v satirickém

časopisu Charlie Hebdo. Tato diskuse učitele se studenty spouští nezadržitelnou lavinu nedorozumění, vášni a obviňování. Film ukazuje neschopnost státních institucí zasáhnout, což vedlo k brutální vraždě. Scénář a režie: Vincent Garenq.
Premiéra v ČR: 17. 9.

33 kroků

Třináct let poté, co Milan Daniel utrpěl těžká zranění hlavy v rámci rasisticky motivovaného útoku, má být jeho útočník propuštěn. Co takový okamžik vzbuzuje v traumatizovaném muži, který sice

přežil vlastní smrt, ale již navždy si ponese následky onoho osudného dne? Celovečerní debut Šimona a Anny Domček na pomezí dokumentu a fikce je nevidaně soudržnou mozaikou útržků každodenní reality, vzpomínek, snů i subjektivních představ. Scénář a režie: Anna a Šimon Domček.
Premiéra v ČR: 3. 9.

Září 2026

PRAHA

17. 4.–6. 9.

Židovské muzeum v Praze –
Klausová synagoga, U Starého hřbitova 3a,
Praha 1

Burning Love:

Izrael objektivem Karla Cudlína

Reprezentativní výstava předního českého dokumentárního fotografa Karla Cudlína představí průřez třemi dekadami autorovy tvorby zaměřené na dokumentaci proměn života v Izraeli. Prostřednictvím bezmála dvou set fotografií pořízených v rozmezí let 1996–2026 nabídne neopakovatelnou příležitost projet Izraelem od Golan po Sinaj a připomenout si při tom i mnohé z přelomových momentů ze života této etnický a kulturně rozmanité blízkovýchodní země. Více: www.jewishmuseum.cz

16. 4.–7. 9.

Kunsthalle Praha, Klárov 5, Praha 1

William Kentridge:

The Battle Between YES and NO

Výstava The Battle Between YES and NO (Souboj mezi ANO a NE) je vůbec první rozsáhlou přehlídkou v Česku věnovanou Williamu Kentridgovi, jednomu z nejvýznamnějších umělců současnosti. Kentridge vyrůstal v Johannesburgu během apartheidu, v rodině hluboce oddané myšlenkám sociální spravedlnosti. Už jako student se zapojil do aktivistických hnutí proti apartheidu. Tyto zkušenosti formovaly jeho uměleckou praxi, která odráží sociální a historické napětí

Jihoafrické republiky a zároveň se dotýká univerzálních témat lidské existence. Více: www.kunsthallepraha.org

4. 6.–31. 12.

Jeruzalémská synagoga, Jeruzalémská 7,
Praha 1

Praha moderní, Praha židovská

Židovská obec v Praze připravila v Jeruzalémské synagoze novou výstavu Praha moderní, Praha židovská / židovští architekti meziválečné éry, která představuje významnou, avšak dlouho opomíjenou kapitolu českých architektonických dějin. Více: www.synagogue.cz

9. 9. 19.00

Divadlo Rokoko, Václavské náměstí 38,
Praha 1

Daniel Kehlmann: Soused

Nikdy nevíte, vedle koho si stoupnete v baru... Nikdy nevíte, co o vás ví a co vy nechcete vědět o něm. Třeba je to váš nenápadný soused. Ani ve snu vás nenapadne, že když se spolu dáte do hovoru, necháte nakonec i uletět letadlo na důležitou pracovní schůzku. Že vám ten rozhovor jednou provždy změní život... Režie: Michal Dočekal. Další termín: 16. 10. Více: www.mestskadivadlaprazska.cz

9. 9. 19.00

Divadlo Viola, Národní 1011/7, Praha 1

Hodina diplomacie

Dramatické setkání, ve kterém budoucnost Paříže závisí na vyjednávacích schopnostech švédského diplomata Raula Nordlinga. Co vlastně přesvědčilo loajálního německého generála Dietricha von Choltitz, otce tří malých dětí, aby se v srpnu 1944 vzepřel Hitlerovu rozkazu a ušetřil Paříž před totál-

ním zničením? Režie: Radovan Lipus. Více: www.divadloviola.cz

11. 9. 19.00

Městská divadla pražská – Rokoko,
Václavské nám. 794/38, Praha 1

Ephraim Kishon: Oddací list

Řada komických situací s jemnou nadsázkou a chytrou ironií provokuje k zamyšlení: vzali bychom si svého partnera i po dvaceti letech společného soužití? Další termíny: 30. 10. a 3. 11. Více: www.mestskadivadlaprazska.cz

14. 9. 19.30

Divadlo v Řeznické, Řeznická 17, Praha 1

Mark St. Germain: Relativita

Autor staví svůj příběh na dramatické spekulaci a fiktivním setkání Alberta Einsteina a jeho dospělé dcery Lieserl. Einsteinovi se skutečně předtím, než se oženil se svou první ženou Milevou, v roce 1902 narodila dcera, která ale už v roce 1904 záhadně zmizela. Režie: Miroslav Táborský. Další termín: 9. 10. Více: www.reznicka.cz

16. 9. 19.30

Krajinou přílivu – Nová libeňská synagoga,
Ludmilina 601/1, Praha 8

Jak nakrmit diktátora, část čtvrtá: Idi Amin

Pět večerů v podání několika tvůrčích týmů propojuje dokumentární divadlo, site-specific performance a odbornou diskusi. Skrze intimní prostor kuchyně, vůni koření a cinkání nádobí nahlédneme do soukromí jedinců, kteří s plnými žaludky kdysi hýbali dějinami. Jejich ozvěny jsou stále slyšet v současných vřavách světového dění a my se je společně pokusíme zachytit. Další část: 9. 10. Více: www.krajinouprilivu.cz

15. Ročník festivalu
2026
SYNAGOGA NA PALMOVCE
11/10/2026

JudaFest

ČUŽM

ŽIDOVSKÁ OBEC V PRAZE

NADAČNÍ FOND OBĚTEM HOLOKAUSTU

FEDERACE ŽIDOVSKÝCH OBČÍ V ČESKÉ REPUBLICE

EUJS European Union of Jewish Students

16.9. 19.00

Švandovo divadlo na Smíchově,
Štefánikova 57, Praha 5
Šoa

Příběh dvou lidí, kteří se ocitli na stejných místech a prožili podobné tragédie, a přesto se nikdy nepoznali. Jejich životní cesty se prolínaly a míjely – oba přežili Terezín, Osvětim, pochod smrti i poválečné křivdy. Skutečný příběh sportovce Miloše Dobrého a herečky Hany Pravdové o tom, jak přežít nacistické peklo. Režie: Daniel Hrbek. Další termíny: 2. a 17. 10. Více: www.svandovodivadlo.cz

17.9. 19.00

Divadlo pod Palmovkou, Zenklova 34, Praha 8
Tomáš Dianiška – 294 statečných
Akční běčko o hrdinech operace Anthropoid, doku-fikční hra podle skutečné události o zákulisí největšího hrdinského činu našich dějin. Inscenace získala Cenu divadelních kritiků za poprvé uvedenou českou hru, Cenu Divadelních novin za tvůrčí počín

v oboru činoherní divadlo a několik dalších ocenění. Další termín: 21. 10. Více: www.podpalmovkou.cz

22.9. 19.00

Divadlo Na zábradlí, Anenské náměstí 209/5, Praha 1

Günter Grass, Armin Petras: Plechový bubínek

Premiéra inscenace Plechový bubínek v dramatisaci německého režiséra a dramatika Armina Petrasy vychází z nejslavnějšího románu Güntera Grasse, který brutálně i groteskně zobrazuje absurditu dějin. Děj se odehrává v dnes již zaniklém prostoru, kde se setkávají polské, německé, židovské, maďarské a další vlivy. Další termíny: 7. a 22. 10. Více: www.nazabradli.cz

23.9. 19.00

Divadlo v Dlouhé, Dlouhá 727/39, Praha 1

Tomáš Jarkovský, Jakub Vašíček: Golem
Vydejte se s námi na výlet po stopách legendy o pražském Golemovi. V hudebně-divadelní

koláži budeme bloudit staletími a vyprávět příběh pražské židovské komunity, která tolik přispěla k jedinečnému genu loci i kulturnímu bohatství tohoto města. Další termín: 14. 10. Více: www.divadlovlouhe.cz

25.9. 19.00

Městská divadla pražská – Rokoko,
Václavské nám. 794/38, Praha 1

Christine Leunensová, David Košťák:
Můj malý vůdce

Mrazivý i dojemný příběh o lásce, moci a o malých vůdcích, kteří drží u moci ty velké. Adaptace románu Nebe v kleci, který se stal předlohou oscarového filmu Králíček Jojo. Další termíny: 1. a 15. 10. Více: www.mestskadivadlaprazska.cz

30.9. 19.00

Divadlo pod Palmovkou, Zenklova 34, Praha 8

Stefano Massini: Projekt Manhattan

Znepokojivá a černě komediální hra o zrodu atomové bomby a morálních dilematech vědců, kteří ji sestrojili. V roce 1938 prchají maďarští židovští fyzici z Evropy a v exilu se snaží předběhnout Hitlera ve vývoji ničivé zbraně. V čele amerického týmu stojí Robert Oppenheimer – muž, který si plně uvědomuje, co jejich objev může způsobit. Jak se rozhodnout, když věda může zároveň zachránit i zničit svět? Další termín: 22. 10. Více: www.podpalmovkou.cz

30.9. 19.30

Divadlo v Řeznické, Řeznická 17, Praha 1

Marc Delaruelle: Věčná milenka Alma Mahlerová

Chytře vystavěný příběh rozhovoru dámy a jejího nakladatele, který se noří do neuvěřitelných vztahových peripetií slavné múzy a jejích ještě slavnějších mužů. Alma, která čelila dvěma světovým válkám i sama sobě, vás vtáhne a nepustí. Režie a výběr hudby: Peter Gábor. Další termín: 21. 10. Více: www.reznicka.cz

BRNO

30.8.–30.11.2026

ŠTETL – Vila Löw-Beer, Drobného 297

Neviditelné synagogy

Fotograf Štěpán Bartoš se dlouhodobě věnuje dokumentaci židovských památek a ve svém jedinečném projektu Zmizelé synagogy hledá způsoby, jak zviditelnit místa, z nichž synagogy během 20. století zmizely. Do svých fotografií vpisuje obrysy zaniklých staveb přímo do současné krajiny a vytváří tak působivou vizuální vrstvu mezi minulostí a přítomností. Výstava představuje fotografie synagog z Čech a Moravy, které byly zničeny během nacistické okupace, v poválečných letech nebo za komunistického režimu. Zdarma. Více: www.stetl.cz

**Evropské dny
židovské kultury
2026**

Synagoga Děčín, Žižkova 663

EDJC

Love אהבה

Láska

21. 8. - 29. 9. 2026 panelová výstava KafkaOrte,
Kulturní dědictví UNESCO 2026

13. 9. 2026, 15:30 h slavnostní zahájení výstavy s komentovanou prohlídkou,
přednáškou "Kafka v Podmoklech" a hudebním vystoupením

1. 10. - 31. 10. 2026 výstava studentských fotografií na téma Láska
Střední škola řemesel a služeb v Děčíně, p.o.

SENÁT
čstecký kraj
Curated by aepr
INICIATIVA FUNDACE
FOTOGRAFIE
FOTOGRAFIE
FOTOGRAFIE

10.9. 17.00

ŠTETL – Janáčkovo náměstí 2

Po stopách rodiny Placzek

Komentovaná procházka s Barborou Dočkalovou po stopách rodiny Placzkových v Brně přibližuje příběh jedné z významných rabínských rodin, která zásadně ovlivnila duchovní i intelektuální život moravského židovstva v 19. a na počátku 20. století. Prostřednictvím konkrétních míst ve městě se otevírá vyprávění o osobnostech, jejich působení i o širším historickém kontextu. Trasa propojuje paměť místa s osudy jednotlivých členů rodiny a nabízí pohled na Brno jako prostor, v němž se utvářela podoba moderní židovské komunity. Více: www.stetl.cz

15.9. 18.00

ŠTETL – Galerie U dvou Polívků, Jakubské nám. 127/5

Placzek: rabíni, vědci a svědci dějin

Autorka nové publikace Placzek: rabíni, vědci a svědci dějin Barbora Dočkalová představí mimořádné příběhy několika generací této výjimečné rodiny od Abrahama a Barucha Placzkových přes světoznámého fyzika Georga Placzka až po jejich potomky, kteří dnes znovu objevují své moravské kořeny. Více: www.stetl.cz

23.9. 17.00

ŠTETL – byt manželů Herdanových, Hlinky 117/46

Hudební večery u Herdanů:

Jacques Offenbach

První setkání nového cyklu Hudební večery u Herdanů zahájí muzikolog, skladatel a publicista Miloš Štědroň. Cyklus bude jednou měsíčně přibližovat známé i méně známé židovské skladatele prostřednictvím poslechového pořadu se sklenkou košer vína v jedinečném prostředí citlivě zrestaurovaného bytu manželů Herdanových. První setkání bude věnováno otci operety a jednomu z průkopníků moderního muzikálu. Více: www.stetl.cz

1.10. 17.00

ŠTETL – Galerie U dvou Polívků, Jakubské náměstí 5

Stroj času: místa paměti – přehlídka soutěžních filmů

Přijďte zhlédnout výběr ze 46 soutěžních snímků, které vznikly v rámci celostátní soutěže Stroj času: Místa paměti. Inspirací letošního ročníku byla brněnská Velká synagoga, účastníci se však vydali pátrat po stopách minulosti ve svých vlastních městech a obcích. Na plátně se potkávají první filmové pokusy žáků základních škol s překvapivě vyzrálými dokumenty, hranými i experimentálními snímky středoškolských autorů. Každý film je jiný, všechny ale spojuje snaha porozumět místům, jejichž příběhy by neměly zmizet z naší paměti. Více: www.stetl.cz

PLZEŇ

1.7.–30.9.

Židovská obec Plzeň – Velká synagoga v Plzni, sady Pětatřicátníků 35/11

Holocaust plzeňských Židů

Výstava přibližuje osudy konkrétních židovských obyvatel Plzeňska po Mnichovu 1938 a po okupaci v březnu 1939. Prostřednictvím autentických příběhů, dobových dokumentů, fotografií a seznamů transportů ukazuje postupnou proměnu každodenního života od perzekuce přes deportace až po tragické osudy ve vyhlazovacích táborech. Více: www.zoplzen.cz

3.9. 17.00

Židovská obec Plzeň – Rabínský dům v Plzni, Palackého 442/3

Martin Nekola: Po stopách českých rodáků za velkou louží

Přednáška Po stopách českých rodáků za velkou louží přiblíží vybrané příběhy lidí, kteří se po odchodu do zámorí prosadili v různých oborech. Zazní její historické souvislosti i konkrétní lidské osudy objevené v archivech, krajanských komunitách a při cestách po USA. Více: www.zoplzen.cz

10.9. 19.00

Židovská obec Plzeň – Stará synagoga v Plzni, Smetanovy sady 80/5

Fascinující svět hudby: Hudba na talíři

V programu zazníávají staré sefardské písně a také soudobé autorské písně Márie Volárové vztahující se k tematice gastronomie, zachytávající některé konkrétní osudy židovských rodin a obecněji inspirované židovským koloritem v latinu, hebrejštině, česky i slovensky. Součástí večera je ochutnávka židovské kuchyně. Představujeme jídla tradiční v kontrastu s moderními oblíbenými chutěmi současného Izraele, jako jsou šoulet, šakšuka, nakládané zeleniny, charoset, lekach a další. Více: www.zoplzen.cz

15.9. 17.00

Židovská obec Plzeň – Rabínský dům v Plzni, Palackého 442/3

Lea Kreisingerová: Návrat k sobě – Vysoké svátky a síla sebereflexe

Přednáška představí základní symboliku a tradice tohoto období. Přiblíží význam šofaru, představu Knihy života, sváteční zvyky i otázky, které si člověk v těchto dnech klade: jak naložil se svým životem, komu ublížil, co může napravit a jakým člověkem chce být dál. Více: www.zoplzen.cz

22.9. 16.00

Židovská obec Plzeň – Rabínský dům v Plzni, Palackého 442/3

Věra Tydlitátová: Regina Jonasová

Přednáška Věry Tydlitátové přiblíží nejen životní příběh Reginy Jonasové, ale také širší souvislosti jejího působení: postavení žen v rabínském úřadu a proměny židovských komunit ve 20. století. Regina Jonasová je

dnes připomínána jako osobnost statečnosti, vzdělanosti a hluboké oddanosti svému poslání. Více: www.zoplzen.cz

29.9. 19.00

Židovská obec Plzeň – Velká synagoga v Plzni, sady Pětatřicátníků 35/11

Recitál Malý princ

Herec Jan Cina citlivě provede posluchače poetickým světem, v němž „to důležité očím neviditelné jest“. Spolu se zpěvačkou Vendulou Příhodovou nebo Kateřinou Bohatovou představí původní písně skladatele Kryštofa Marka v doprovodu smyčcového kvarteta Unique Quartet a klavíru. Výsledkem je něžná, hudebně bohatá a emocionálně laděná podívaná, která propojuje známý literární odkaz s novou autorskou hudbou a dokáže oslovit děti, dospělé i všechny, kdo si chtějí dopřát chvíli poezie, krásy a vnitřního ztišení v jedinečném prostoru Velké synagogy v Plzni. Více: www.zoplzen.cz

30.9. 17.00

Židovská obec Plzeň – Velká synagoga v Plzni, sady Pětatřicátníků 35/11

Jitka Zelenková s kapelou:

Benefiční koncert pro ProCít

Výtěžek z koncertu Jitky Zelenkové s kapelou podpoří plzeňskou organizaci ProCít pomáhající rodinám s dětmi s autismem. Součástí programu bude také aukce obrazu vytvořeného chlapcem s autismem. Akci bude moderovat Stanislav Jurík. Více: www.zoplzen.cz

TEREZÍN

28.5.–31.12.

Výstavní prostory IV. dvora Malé pevnosti, Památník Terezín

Wedding Film – Pohlednice z Terezína

Památník Terezín vás zve na uměleckou instalaci berlínských umělců Clary Taborda a Petera Baera fotografií VŠECH terezínských vrat a dveří pod názvem Pohlednice z Terezína. Umělci vycházejí z myšlenky, že právě dveře nejsou pouhým architektonickým prvkem, ale jsou tichými svědky dějin, symbolickou hranicí mezi různými světy. Jsou místem nejenom příchodu a odchodu, ale také místem rozhodování, naděje i strachu. Hranicí mezi minulostí a přítomností, mezi zapomenutím a připomínáním. Více: www.pamatnik-terezin.cz/

OyKay.tv Roš Hašana

Sledujte a podpořte nás na oykay.tv, nebo bankovním účtu:

Sivan's Kitchen: Medový chlebíček

Sivan vyrůstala v pekařské rodině v Izraeli. V mládí se přestěhovala do USA, kde nyní žije se svou rodinou v Los Angeles. Lásku k pečení a vaření a smysl pro estetiku proměnila během pandemie v instagramovou tvorbu. Profil Sivan's Kitchen nedávno překročil počet dvou milionů sledujících z celého světa. Mezi její zásady patří, že ke každému jídlu by se měl servírovat salát, čím více čerstvých bylinek, tím lépe, a děti by měly jíst všechno. A také že dobrá večeře se dá stihnout uvařit do hodiny. A někdy i rychleji. Na úvod nové série jsme z její kuchyně vybrali voňavý medový chlebíček, který se skvěle hodí na rošhašanový stůl.

Ingredience

- 200 g třtinového cukru
- 3 velká vejce o pokojové teplotě
- 190 ml neutrálního oleje (např. řepkový nebo slunečnicový)
- 250 ml medu
- 385 g hladké mouky
- 2 lžičky mleté skořice
- 2½ lžičky prášku do pečiva
- 1 lžička jedlé sody
- 250 ml silného černého čaje, připraveného ze 2 sáčků
- 50 g plátků nepražených mandlí na posypání
- extra med na pokapání

Postup

1. Uvařte silný černý čaj a nechte ho vychladnout.
2. Vejce a třtinový cukr vyšlehejte do pěny.
3. Přidejte olej a poté med. Nejprve odměřte olej a teprve potom do stejné odměrky nalijte med – díky oleji med snadno vyklouzne ven.

4. Do směsi prosejte mouku, skořici, prášek do pečiva a jedlou sodu a promíchejte. Poté za stálého míchání postupně přilévajte vychladlý čaj, dokud nevznikne hladké těsto.
5. Těsto nalijte do vymazané chlebíčkové formy o velikosti přibližně 30 × 13 cm. Formou jemně poklepejte o pracovní plochu, aby se uvolnily případné vzduchové bubliny.
6. Povrch posypte plátky mandlí.
7. Pečte v troubě předehřáté na 175 °C přibližně 40–45 minut, dokud špejle zapíchnutá do středu nevyjde čistá.
8. Nechte vychladnout a před podáváním pokapejte nebo potřete medem.

Šana tova!

Instagramový profil
@sivanskitchen

maskil

VĚSTNÍK MASKIL – registrace MK ČR č. E 14877.
Vydává Židovská kongregace Bejt Simcha,
přidružený člen Federace židovských obcí v ČR,
Maiselova 18, 110 00 Praha 1,
IČO: 61385735.

Maskil vychází za laskavé podpory Ministerstva
kultury ČR, Nadačního fondu obětem holocaustu
(NFOH) a Evropské unie progresivního judaismu.

Podpořte časopis MASKIL!

Číslo účtu: 86-8959560207/0100
Variabilní symbol: 03

ŠÉFREDAKTORKA: Radka Lím Labendz
REDAKCE: Michal Spevák, Lubor Falteisek,
Jana Hanušková, Jasmin Carmel,
Anna Marie Vančurová.
REDAKČNÍ RADA: Jan Fingerland, Fedor Gál,
Tomáš Novotný, Pavlína Šulcová, Martin Šmok,
Pavel Vrátný.
KOREKTURY: Luděk Skok.
GRAFICKÁ ÚPRAVA A SAZBA: Studio Designiq.
TISK: GRAFOTECHNA PLUS, s. r. o.
ISSN: 2570-6373 | E-MAIL: redakce@maskil.cz
Uzávěrka tohoto čísla 20. 9. 2026.

